

EESTI FINANTSTEENUSTE TURG SEISUGA

30.06.2015

Käesoleva Finantsinspeksiooni poolt koostatud analüüsi eesmärgiks on anda ülevaade Eesti finantsteenuste turu ja turuosade kohta. Kuigi Finantsinspeksioon teeb kõik endast oleneva, et käesolevas analüüsis sisalduv informatsioon oleks õige ja täpne, ei eelda ega võta Finantsinspeksioon kohustust tulevikus igakordselt informeerida analüüsis toodud faktiliste asjaolude muutumisest ning selliste muudatuste võimalikust mõjust. Finantsinspeksioon ei vastuta kahju eest ega võta kohustusi, mis tulenevad või on seotud käesoleva analüüsi ja/või selles esitatud informatsiooni kasutamisega.

Sisukord

1. Finantsturu üldised arengud.....	3
2. Erasikutest klientide jaotus toodete lõikes.....	5
3. Elukindlustus.....	6
3.1. Elukindlustust vahendavad kindlustusmaaklerid	10
4. Kahjukindlustus	12
4.1. Kahjukindlustust vahendavad kindlustusmaaklerid.....	14
5. Investeerimis- ja pensionifondid.....	18
6. Portfellivalitsemise teenus	22
7. Makseteenused.....	26
8. Laenud.....	27
9. Hoiustamine.....	31

I. Finantsturu üldised arengud

2015. aasta I poolaastal Eesti finantsteenuste turg taas kasvab: maailma finantsturgude positiivne liikumine aitas kaasa mahtude tõusule enamuse finantsteenuste vaates. Eriti kiiresti kasvas fondisektor (10% ehk 289 miljonit eurot), mille kasvuallikaks olid ülekaalukalt pensionifondid.

Klientide hoiuste koondmaht kasvas 2015. aasta I poolaastal 5% ehk 757 miljoni euro võrra, kusjuures kasv toetus nõudmiseni ja üleööhoiustele (lisandus 1,4 miljardit eurot). Tähtajaliste hoiuste maht aga vähenes 0,6 miljardi euro võrra. Klientide hoiuste maht 2015. aasta juuni lõpus oli kokku **15,6 miljardit eurot**.

Pankade laenuportfellide koondmaht kasvas 2015. aasta I poolaastal 2,8% ehk 421 miljoni euro võrra. 2015. aasta juuni lõpu seisuga oli pankade koondlaenuportfelli suuruseks **15,5 miljardit eurot**.

Investeeringuvaldkonnas toimus kasv enamuse toodete seas. Pensionifondide koondvarade maht kasvas poolaastaga 11%, teiste Eestis registreeritud investeeringufondide (v.a pensionifondide) koondvarade maht kasvas 6% ning investeeringud

välisfondidesse¹ kasvasid 6%. Samas investeerimisriskiga elukindlustuse (IRE) lepingute alusel laekunud kindlustusmaksete maht vähenes aastataguse perioodiga võrreldes 8% ning individuaalportfellide koondmaht vähenes 27% võrra.

Kokkuvõttes jäi I poolaastal säästmisele ja investeerimisele suunatud finantsteenustesse – sh IRE tooted, investeerimisfondid, pensionifondid, individuaalportfellid, muud finantsinstrumendid, tähtajalised ja säästuhoiused ning investeerimis- ja muud hoiused – paigutatud varade maht praktiliselt muutumatuks, moodustades 2015. aasta juuni lõpus **10,073 miljardit eurot** (2014. aasta lõpu seisuga 10,127 miljardit eurot²).

Kindlustusmaksete maht elukindlustuses kasvas 2015. aasta I poolaastal 2% ning moodustas **42 miljonit eurot**. Laekunud kindlustusmaksete maht kahjukindlustuses kasvas 2015. aasta I poolaastal 5% ning moodustas **137 miljonit eurot**.

Eesti finantsasutuste poolt osutatud investeerimis- ja pangateenuste maht, sealhulgas andmed Eesti residentidest eraisikute kohta, on toodud alljärgnevas tabelis (mln eurot, seisuga 30.06.2015):

Teenus	Kokku, mln EUR	sh Eesti residentidest eraisikud	
		mln EUR	osakaal koguteenuses
Investeeringufondide maht	605	NA	NA
Pensionifondide maht	2 579	2 579	100%
Eestis pakutavad välisfondid	738	112	15%
IRE eraldiste maht	239	239	100%
Individuaalportfellide maht	736	91	12%
Laenude maht	15 488	7 111	46%
Nõudmiseni ja üleööhoiuste maht	12 003	3 734	31%
Tähtajaliste ja säästuhoiuste maht	3 512	1 817	52%
Investeeringu- ja muude hoiuste maht	121	91	75%
Muud finantsinstrumendid	1 543	319	21%

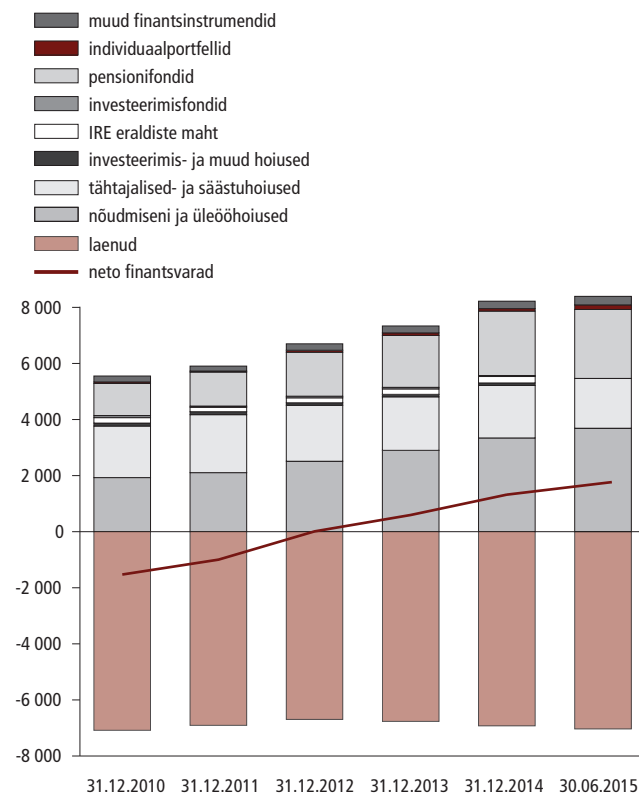
¹ Et vältida mitmekordset andmete näitamist, on investeeringutest välismaistesse investeerimisfondidesse maha arvestatud Eesti kindlustusasutuste, investeerimis- ja pensionifondide investeeringud.

² Erinevalt eelmistest ülevaadetest on finantsvarade hulka lisatud ka Eesti krediidiuasutuste väärtipaberikontodel hoitavad väärtipaberid.

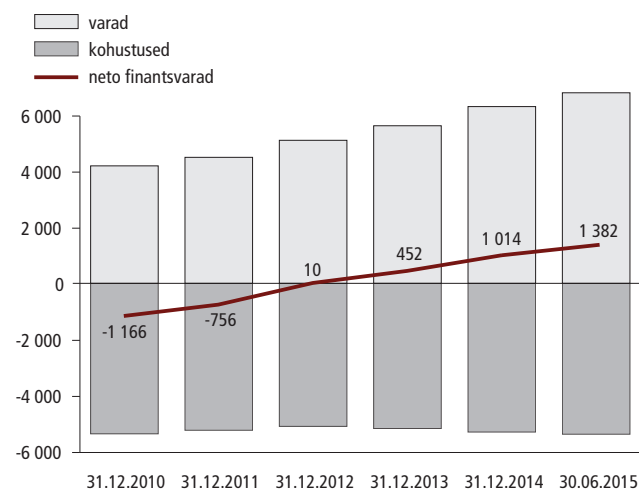
Tulenevalt finantsvarade mahu³ jätkuvast kasvust 2015. aasta I poolaastal, ületasid Eesti residentidest eraisikute finantsvarad nende kohustusi. Eesti residentidest eraisikute finantsvarade maht oli 2015. aasta juuni lõpus 8,9 miljardit eurot, samal ajal moodustas laenude jääk 7,1 miljardit eurot. Seega Eesti residentidest eraisikute neto finantsvarad kasvasid poolaastaga 1,3 miljardilt eurolt 1,8 miljardi euroni.

Rahvastiku arvuga⁴ arvestatuna ulatus Eesti residentidest eraisiku varade maht 2015. aasta juuni lõpus keskmiselt 6801 euroni, laenude maht 5419 euroni, mis teeb kokkuvõttes eraisiku keskmiseks neto finantsvaraks 1382 eurot.

Eesti residentidest eraisikute finantsvarad ja kohustused (mln EUR)

Eesti residentidest eraisiku keskmised neto finantsvarad (EUR)

³ Finantsvarade alla on siin arvestatud kõik Eesti residentidest eraisikutele kuuluvad investeerimis- ja säästutooted ja Eesti krediidiastutuste poolt hoitavad klientide väärtpaberid.

⁴ Rahvastiku arvud on võetud Statistkameti andmetest.

2. Eraisikutest klientide⁵ jaotus toodete lõikes

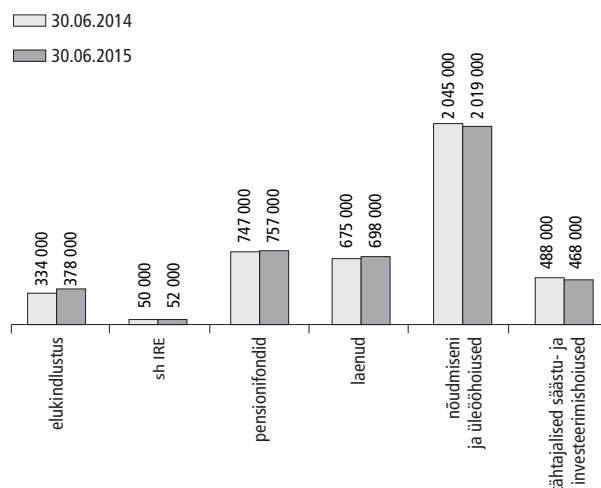
Lepingute arvu järgi on Eestis enimkasutatud teenuseks nõudmiseni hoius (arvelduskonto). Eraisikutele kuulus 2015. aasta juuni lõpu seisuga **2,019 miljonit arvelduskontot**⁶ (mitmed eraisikud omavad mitut arvelduskontot).

Teiseks eraisikute poolt enimkasutatavaks finantstooteks on **pensionifondid**. Pensionifondidega lepingu sõlminud isikute arv kasvas aastaga 747 tuhandelt **757 tuhandeni**.

2015. aasta I poolaastal kasvas eraisikutega sõlmitud laenulepingute⁷ arv võrreldes aastataguse perioodiga 675 tuhandelt **698 tuhandeni**.

Tähtjaliste, säästu- ja investeerimishoiuste lepingute arv vähenes 488 tuhandelt 468 tuhandeni. Elukindlustuses suurenes lepingute arv 334 tuhandelt 378 tuhandeni, sealhulgas IRE lepingute arv kasvas 50 tuhandelt 52 tuhandeni.

Erasisikute lepingute arv finantsteenuste lõikes

⁵ Kliendi all on siin ja edaspidi mõeldud ühe lepingu omanikku.

⁶ Arvesse on võetud arvelduskontod, millel oli positiivne rahaline jääk.

⁷ Analüüs ei arvesta asjaoluga, et mõni isik võib olla sõlminud mitu lepingut.

3. Elukindlustus

a. Teenus

2015. aasta I poolaastal kogusid elukindlustusseltsid **Eestis kindlustusmakseid 42,0 miljonit eurot**⁸ (2014. aasta I poolaastal 41,2 miljonit eurot). Võrreldes aastataguse perioodiga **kasvas kindlustusmaksete maht 1,9% võrra**.

Suurim osa kindlustusmaksete kasvust tuli annuiteedi ja surmajuhtumikindlustuse arvelt. Annuiteedi kindlustusmaksete maht kasvas aastaga 8,0 miljonilt eurolt 9,8 miljoni euroni ning surmajuhtumikindlustuse maksete maht kasvas 5,0 miljonilt eurolt 5,8 miljoni euroni. Samal ajal IRE maksete maht vähenes 18,1 miljonilt eurolt 16,6 miljoni euroni. Kapitalikogumiskindlustuse maht vähenes 8,3 miljonilt eurolt 7,9 miljoni euroni.

Suurima mahuga elukindlustustooteks jääb jätkuvalt IRE 39% osatähtsusega (2014. aasta I poolaastal 44%). Suuruselt teiseks elukindlustusliigiks on esmakordselt tõusnud annuiteet osatähtsusega 23% (2014. aasta I poolaastal 20%). Annuiteedi maksete kasv on tingitud peamiselt II samba pensionilepingute mahu kasvust. Kapitalikogumiskindlustuse osatähtsus oli 19% (2014. aasta I poolaastal 20%).

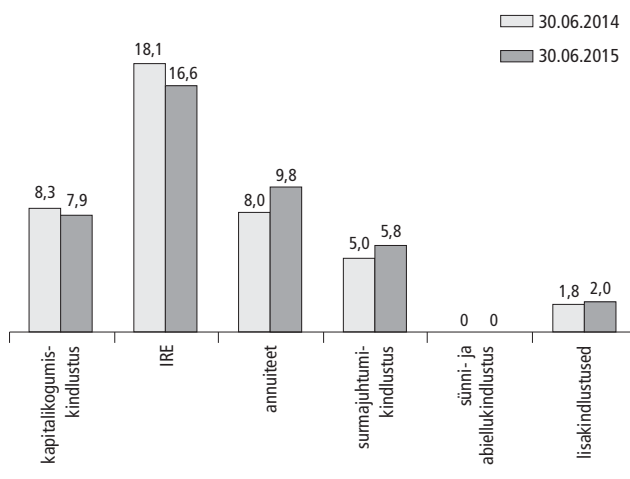
Üldine turujaotus:

Swedbank Life Insurance SE	41%
AS AS SEB Elu- ja Pensionikindlustus	24%
Compensa Life Vienna Insurance Group SE	19%

Kliente: 378 042 kehtivat lepingut

Teenuse maht: 2015. a I p.a laekunud kindlustusmaksed kokku 42,0 mln EUR

Kindlustusmaksed elukindlustusliikide kaupa (mln EUR)

⁸ Andmed ei sisalda väljastpoolt Eestit kogutud kindlustusmaksleid.

b. Tarbijad

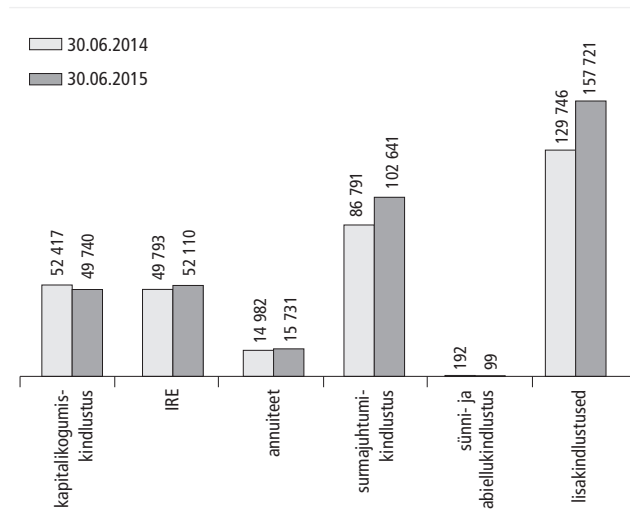
2015. aasta I poolaastal kasvas elukindlustuslepingute arv 13% ehk üle 44 tuhande lepingu võrra. Juuni lõpu seisuga oli Eestis tegutsevate elukindlustusseltsidega sõlmitud 378 042⁹ elukindlustuslepingut, sealhulgas 220 321 elukindlustuse põhilepingut¹⁰ (2014. aasta juuni lõpus 333 921 lepingut, sealhulgas 204 175 põhilepingut).

Peamine kasv tuli surmajuhtumikindlustuse ja lisakindlustuse¹¹ arvelt. Jõusolevate lepingute arv surmajuhtumikindlustuses kasvas aastaga 86 791-lt lepingult 102 641-ni ehk 15 850 lepingu võrra. Seega oli lepingute arvu poolest 2015. aasta juuni lõpu seisuga surmajuhtumikindlustus endiselt kõige müüdum elukindlustuse põhiliik. Lisakindlustuse lepinguid oli juuni lõpu seisuga sõlmitud 157 721 (2014. aasta juuni lõpu seisuga 129 746 lepingut).

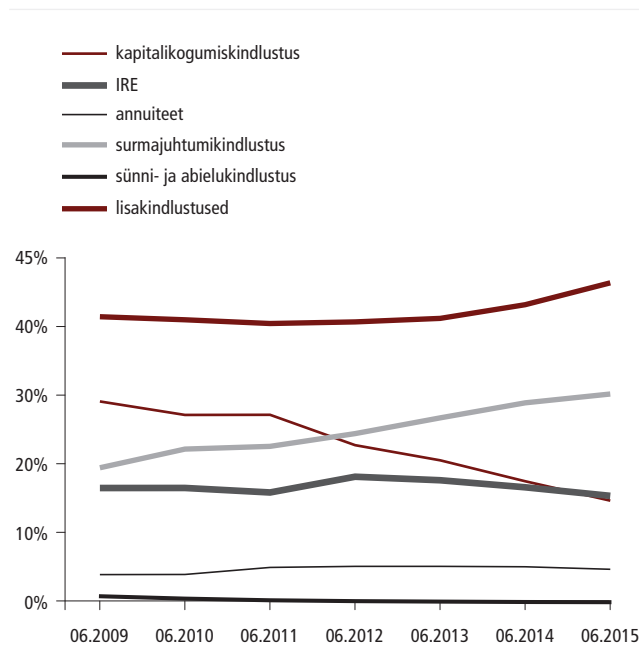
Sarnaselt eelnevatele aastatele toimus langus kapitalikogumiskindlustuses, kus aastataguse perioodiga võrreldes vähenes jõusolevate lepingute arv 2677 lepingu võrra. 2015. aasta juuni lõpu seisuga oli jõus 49 740 lepingut. Viie aastaga on kapitalikogumiskindlustuse jõusolevate lepingute arvu osakaal vähenenud 24%-lt 13%-ni.

IRE jõusolevate lepingute arv suurenes 2317 lepingu võrra. 2015. aasta juuni lõpu seisuga oli jõus 52 110 IRE lepingut. Jõusolevate annuiteetlepingute arv suurenes 749 lepingu võrra – 14 982 lepingult 15 731 lepinguni.

Eestis sõlmitud jõusolevate elukindlustuslepingute arv (tk)

Kindlustuslepingute jagunemine kindlustusliikide vahel

⁹ Arv sisaldab nii elukindlustuslepinguid, kui ka lisakindlustuslepinguid.

¹⁰ Andmed sisaldavad ainult Eestis sõlmitud elukindlustuslepinguid.

¹¹ Lisakindlustused on täiendavad riskikaitseid, mis kindlustusvõtjal on õigus võtta elukindlustuse põhilepingu juurde.

Suurimad muudatused **lepingu keskmise mahu osas** toimusid annuiteedi ja IRE puhul. Teistes kindlustusliikides keskmine sissemaksete summa aasta jooksul märkimisväärselt ei muutunud.

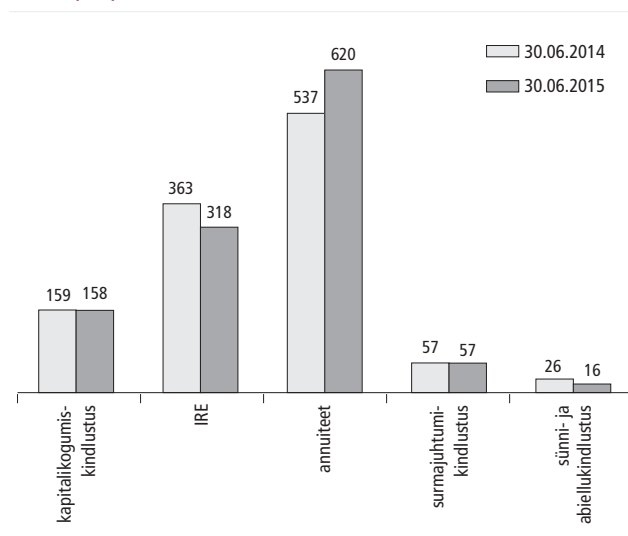
Annuiteedi keskmine sissemakse summa suurenes võrreldes aastataguse perioodiga 537 eurolt 620 euroni. Keskmine IRE lepingusse tehtud sissemakse summa vähenes aastaga 363 eurolt 318 euroni.

c. Teenusepakkujad

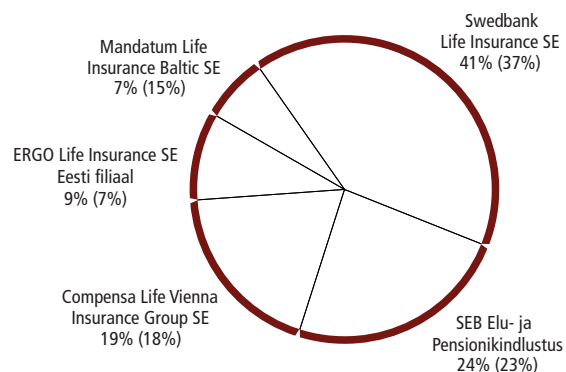
Kindlustusmaksete järgselt kolmele suurimale elukindlustusseltsile – Swedbank Life Insurance SE, AS SEB Elu- ja Pensionikindlustus ja Compensa Life Vienna Insurance Group SE – laekus 2015. aasta I poolaastal 84% kindlustusmaksetest (2014. aasta I poolaastal 78% kindlustusmaksetest).

2015. aasta I poolaastal vähenes oluliselt Mandatum Life Insurance Baltic SE poolt kogutud kindlustusmaksete maht (52% võrra), mille tulemusena langes tema turuosa 15%-lt 7%-ni. Kindlustusmaksete mahu vähenemine tuli IRE arvelt. Swedbank Life Insurance SE suurendas oma turuosa 37%-lt 41%-ni ning seda peamiselt IRE ja surmajuhtumikindlustuse arvelt. AS SEB Elu- ja Pensionikindlustuse ja Compensa Life Vienna Insurance Group SE turuosad suurenesid vastavalt 23%-lt 24%-ni ja 18%-lt 19%-ni.

Keskmine lepingusse poolaastaga sissemakstud kindlustusmaksete summa (EUR)

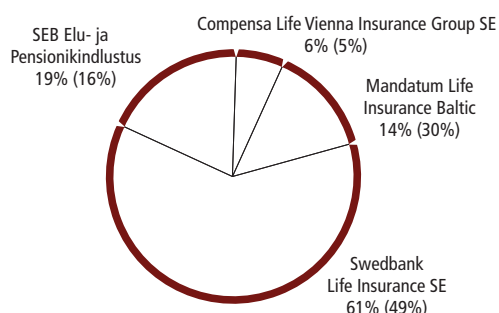
Elukindlustusseltside turuosad 2015. a I p.a laekunud kindlustusmaksete järgi (sulgudes 2014. a I p.a)

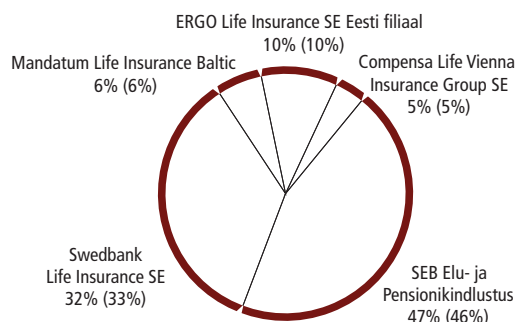
IRE osas on oluliselt vähenenud kindlustusmaksete laekumine Mandatum Life Insurance Baltic SE-s (59% võrra), mille tulemusena tema turuosa langes 30%-lt 14%-ni. Teistes elukindlustusseltsides kindlustusmaksete laekumine IRE osas aga suurenes. Suurim turuosa kuulus endiselt Swedbank Life Insurance SE-le ning aastataguse perioodiga võrreldes kasvas see 49%-lt 61%-ni.

Kapitalikogumiskindlustuse populaarsuse vähenemise tõttu vähenes võrreldes aastataguse perioodiga kapitalikogumiskindlustusse laekunud kindlustusmaksete maht peaaegu kõikides elukindlustusseltsides. Erandiks oli Compensa Life Vienna Insurance Group SE, kus kindlustusmaksete maht kasvas 1% võrra, kuid suurt mõju tema turuosale see ei avaldanud. Eesti suurimaks kapitalikogumiskindlustuse teenuse pakkujaks oli 2015. aasta juuni lõpu seisuga AS SEB Elu- ja Pensionikindlustus turuosaga 47%.

Turujaotus: IRE seisuga 30.06.2015 (sulgudes 30.06.2014)

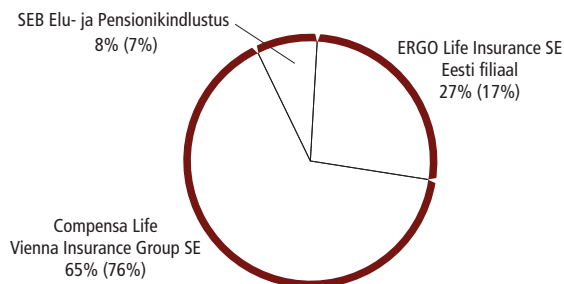
Turujaotus: kapitalikogumiskindlustus

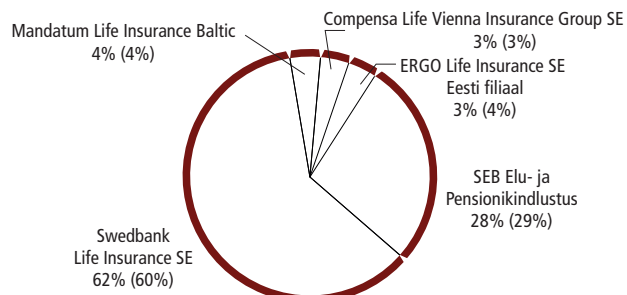
2015. aasta I poolaastal suurenes **annuiteedi** maksete laekumine peaaegu kõikides elukindlustusseltsides, eriti aga ERGO Life Insurance SE Eesti filiaalis, kus maksete maht on kasvanud 91% (peamiselt II samba pensionilepingute arvelt). See tõstis ERGO Life Insurance SE Eesti filiaali turuosa 17%-lt 27%-ni. Eesti suurimaks annuiteedi teenuse pakkujaks oli endiselt Compensa Life Vienna Insurance Group SE, kellele juuni lõpu seisuga kuulus 65% turust. AS SEB Elu- ja Pensionikindlustuse turuosa oli 8%.

Suurimaks muutuseks **surmajuhumikindlustuses** oli Swedbank Life Insurance SE turuosa kasv 60%-lt 62%-ni. Talle järgnes AS SEB Elu- ja Pensionikindlustus 28%-ga.

Turujaotus: annuiteet

Turujaotus: surmajuhumikindlustus

3.1. Elukindlustust vahendavad kindlustusmaaklerid

a. Teenus

Finantsinspeksioonile laekunud andmete põhjal vahendasid Eestis registreeritud kindlustusmaaklerid elukindlustuse valdkonnas 2015. aasta I poolaastal kindlustusmakseid kogusummas 212 tuhat eurot, ehk praktiliselt sama palju kui 2014. aasta I poolaastal (213 tuhat eurot). Aastaga vähenes IRE-lepingute kindlustusmaksete maht, kuid samas kasvas õnnetusjuhtumite ja haiguskindlustuse maksete maht.

2015. aasta I poolaastal vahendati peamiselt õnnetusjuhtumite ja haiguskindlustuse elukindlustuslepinguid ning muid elukindlustuslepinguid – kindlustusmaksete maht läbi maaklerite oli siin vastavalt 103 tuhat eurot ja 101 tuhat eurot. Nagu ka varasematel perioodidel moodustas suurima osa muudest elukindlustuslepingutest riskielukindlustus. IRE-lepingute kindlustusmaksete maht oli 30 tuhat eurot ning annuiteedi kindlustusmaksete maht oli 6 tuhat eurot.

Eesti elukindlustusmaaklerid vahendavad suurel määral Euroopa Majanduspiirkonna riikide kindlustusandjate lepinguid, need moodustavad 57% kindlustusmaksetest (2014. aasta I poolaastal 45%) ja 49% lepingute arvust (2014. aasta I poolaastal 52%).

b. Tarbijad

2015. aasta I poolaastal sõlmiti Eestis tegutsevate kindlustusmaaklerite vahendusel 354 elukindlustuse lepingut (2014. aasta I poolaastal 258 lepingut).

Maaklerite vahendusel sõlmitud uute kehtivate elukindlustuslepingute arv 2015. aasta I poolaastal jagunes järgmiselt (sulgudes 2014. aasta I poolaastal sõlmitud lepingute arv):

- IRE – 2 lepingut (3),
- annuiteet – 2 lepingut (1),
- õnnetusjuhtumite ja haiguskindlustus – 178 lepingut (99),
- muud liigid – 172 lepingut (155).

Maaklerite vahendusel sõlmitud lepingu keskmine maht oli annuiteedi puhul 2921 eurot. Sellele järgnes IRE keskmise mahuga 1344 eurot. Kindlustusmaaklerite vahendusel sõlmitud õnnetusjuhtumite ja haiguskindlustuse lepingutesse maksti keskmiselt sisse 576 eurot ning muudesse elukindlustuse lepingutesse 588 eurot.

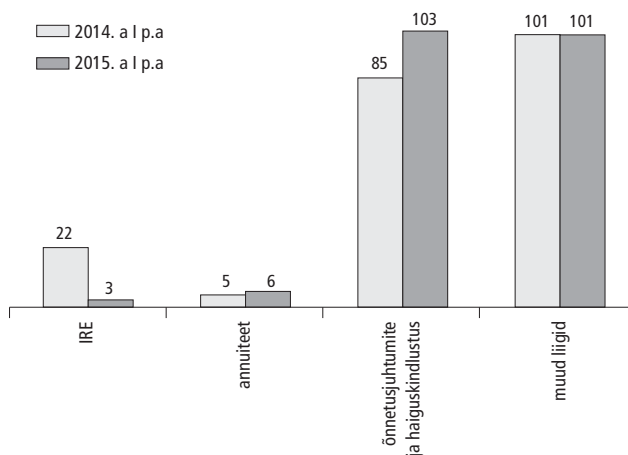
Üldine turujaotus:

KindlustusEst Kindlustusmaakler OÜ	48%
OÜ Marks ja Partnerid	
Kindlustusmaakler	20%
UADBB Aon Baltic Eesti filiaal	17%

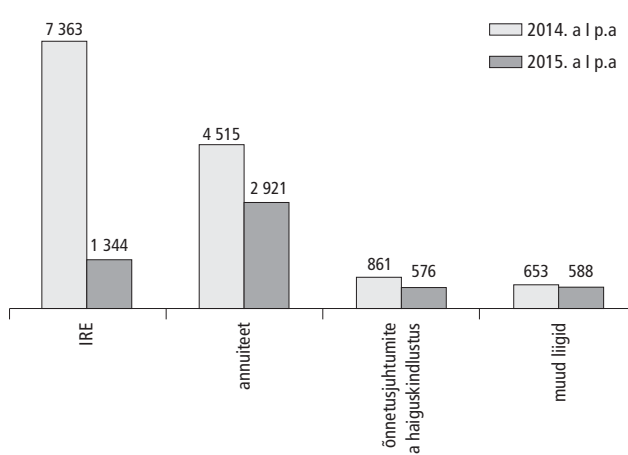
Kliente: 354 vahendatud lepingut

Teenuse maht: 2015. a I p.a vahendatud kindlustusmaksed 212 tuhat EUR

Kindlustusmaaklerite kaudu vahendatud kindlustusmaksed elukindlustuse liikide lõikes (tuh EUR)

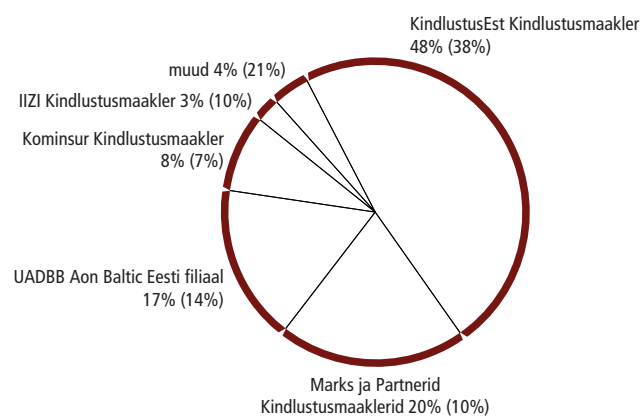
Keskmine lepingusse poolaastaga sissemakstud kindlustusmaksete summa (EUR)

c. Teenusepakkujad

Elukindlustuslepinguid vahendasid 2015. aasta I poolaastal 9 kindlustusmaaklerit, neist suurima turuosaga oli KindlustusEst Kindlustusmaakler OÜ (48%), millele järgnes OÜ Marks ja Partnerid Kindlustusmaaklerid (20%). UADBB Aon Baltic Eesti filiaal sõlmis 17% kindlustusmaaklerite kaudu vahendatud elukindlustuslepingutest, Kominsur Kindlustusmaakler OÜ sõlmis 8% ja IIZI Kindlustusmaakler 3% vahendatud elukindlustuslepingutest.

**Kindlustusmaaklerite turuosad elukindlustuse maksete järgi 2015. a I p.a
(sulgudes 2014. a I p.a)**

4. Kahjukindlustus¹²

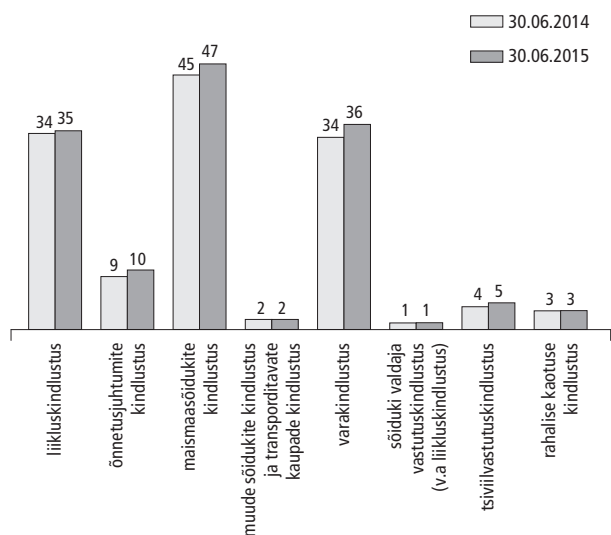
a. Teenus

2015. aasta I poolaastal laekus Eestis tegevusloa alusel tegutsevatele kahjukindlustusseltsidele ja välismaiste kahjukindlustusseltside filiaalidele kindlustusmakseid kokku **137 miljonit eurot** (2014. aasta I poolaastal 131 miljonit eurot), sealhulgas välismaiste kindlustusseltside Eesti filiaalidele 31 miljonit eurot ehk 22% kõikidest kogutud kindlustusmaksetest (2014. aasta I poolaastal 32 miljonit eurot ehk 24% kõikidest kogutud kindlustusmaksetest).

2015. aasta I poolaastal kasvasid kindlustusmaksed kõikides kahjukindlustuse liikides. **Suurim kasv toimus varakindlustuses ja maismaasõidukite kindlustuses**, kus võrreldes aastataguse perioodiga kasvas kindlustusmaksete maht vastavalt 2,3 miljoni euro ja 1,9 miljoni euro võrra.

Suurimaks kindlustusliigiks jäi endiselt maismaasõidukite kindlustus ehk kaskokindlustus kindlustusmaksete mahuga 47 miljonit eurot. Järgnesid varakindlustus ning liikluskindlustus, maksete mahuga vastavalt 36 miljonit eurot ja 35 miljonit eurot.

Kindlustusmaksed kahjukindlustuse liikide kaupa (mln EUR)

Üldine turujaotus:

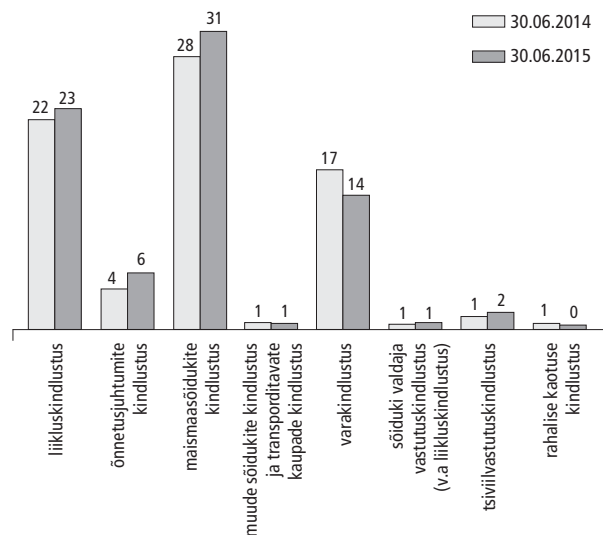
IF P&C Insurance AS	27%
ERGO Insurance SE	17%
Swedbank P&C Insurance AS	15%
AB „Lietuvos draudimas“ Eesti filiaal	15%

Kliente: info puudub

Teenuse maht: 2015. a I p.a laekunud kindlustusmaksed 137 mln EUR

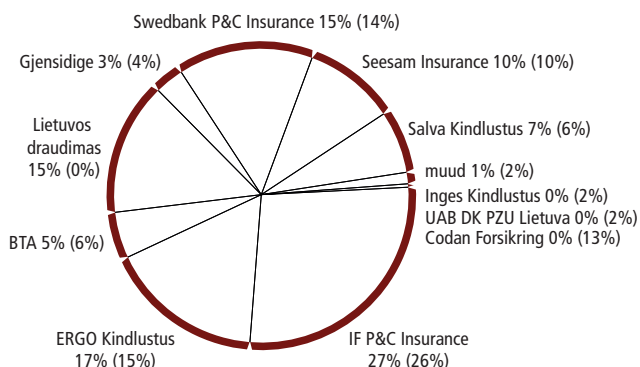
2015. aasta I poolaastal maksti hüvitistena välja 76 miljonit eurot (2014. aasta I poolaastal 73 miljonit eurot). **Võrreldes aastataguse perioodiga kasvasid kõige enam väljamakstud hüvitised maismaasõidukite kindlustuses (kasv 28 miljonit eurolt 31 miljonit euroni) ning õnnetusjuhtumite- ja haiguskindlustuses (kasv 4 miljonit eurolt 6 miljonit euroni).** Samal ajal varakindlustuses vähenesid hüvitissummad 17 miljonit eurolt 14 miljonile eurole.

Väljamakstud hüvitised kahjukindlustuse liikide kaupa (mln EUR)

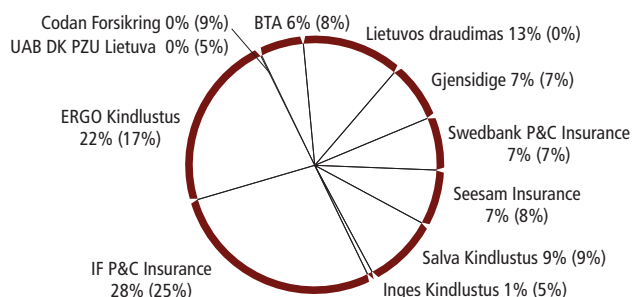

¹² Andmed kahjukindlustuse kohta hõlmavad ainult Eestis sõlmitud lepinguid. Andmed ei sisalda Eesti kindlustusseltside välisriikide filiaalides sõlmitud kindlustuslepinguid.

Kahjukindlustusseltside turuosad 2015. a I p.a laekunud kindlustusmaksete järgi (sulgudes 2014. a I p.a)

Turujaotus: liikluskindlustus seisuga 30.06.2015 (sulgudes 30.06.2014)

b. Teenusepakkujad

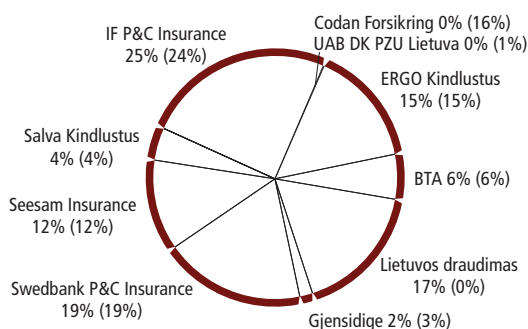
Suurimad muudatused 2015. aasta I poolaastal kindlustusandjate turujaotuses on seotud mullu Codan Forsikring A/S Eesti filiaali kindlustusportfelli ülevõtnud UAB DK „PZU Lietuva“ Eesti filiaali ja AB „Lietuvos draudimas“ Eesti filiaali portfelli ühinemisega, mille tulemusena AB „Lietuvos draudimas“ Eesti filiaal haaras arvestava osa Eesti kahjukindlustusturust.

2015. aasta juuni lõpu seisuga oli kahjukindlustajate turul suurima turuosaga IF P&C Insurance AS (27%). ERGO Insurance SE-le kuulus 17% turust, nii Swedbank P&C Insurance AS-le kui ka AB „Lietuvos draudimas“ Eesti filiaalile 15% kahjukindlustusturust.

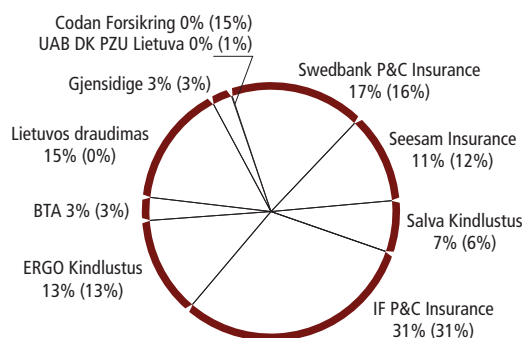
Välismaiste kindlustusandjate filiaalide summaarne turuosa oli 22%.

Suurim turuosa liiklus-, maismaasõidukite- ja varakindlustuses kuulus endiselt If P&C Insurance AS'ile – vastavalt 28%, 25% ja 31%. Talle järgnes liikluskindlustuses ERGO Insurance SE turuosaga 22% ning maismaasõidukite- ja varakindlustuses Swedbank P&C Insurance AS turuosaga vastavalt 19% ja 17%. I poolaastal turule sisenenud AB „Lietuvos draudimas“ Eesti filiaali turuosa oli liikluskindlustuses 13%, maismaasõidukite kindlustuses 17% ja varakindlustuses 15%.

Turujaotus: maismaasõidukite kindlustus

Turujaotus: varakindlustus

4.I. Kahjukindlustust vahendavad kindlustusmaaklerid

a. Teenus

Finantsinspeksioonile laekunud andmete põhjal vahendasid Eestis registreeritud kindlustusmaaklerid kahjukindlustuse valdkonnas 2015. aasta I poolaastal kindlustuslepinguid kindlustusmaksete kogusummas 70 miljonit eurot¹³. (2014. aasta I poolaastal 71 miljonit eurot).

Sarnaselt sellele, kuidas laekusid kindlustusmaksed kahjukindlustusseltsidele, oli 2015. aasta I poolaastal vahendatud kindlustusmaksete mahult suurimaks kindlustusliigiks maismaasõidukite kindlustus (vahendatud kindlustusmaksete maht 23 miljonit eurot). Kuid erinevalt kahjukindlustusseltsidest järgnes talle liikluskindlustus (17 miljonit eurot) ja alles siis varakindlustus (13 miljonit eurot).

Eesti kindlustusmaaklerid vahendavad nii Eesti kindlustusseltside kui ka välisriikide kindlustusseltside lepinguid. 2015. aasta I poolaastal vahendati Eesti maaklerite kaudu Eesti kindlustusseltside lepinguid kindlustusmaksete mahuga 56 miljonit eurot ehk 41% Eesti kindlustusseltside poolt saadud kindlustusmaksete mahust. Lisaks sellele vahendati ka Euroopa Majanduspiirkonna riikide kindlustusandjate lepinguid kindlustusmaksete mahuga 14 miljonit eurot (2014. aasta I poolaastal 15 miljonit eurot), mis moodustab 20% kõikidest maaklerite kaudu vahendatud kindlustusmaksetest. Suurim osa välisriikide kindlustusseltside lepingutest kuulus muude sõidukite ja transporditavate kaupade kindlustusele (6 miljonit eurot), rahalise kaotuse kindlustusele (4 miljonit eurot) ja varakindlustusele (2 miljonit eurot).

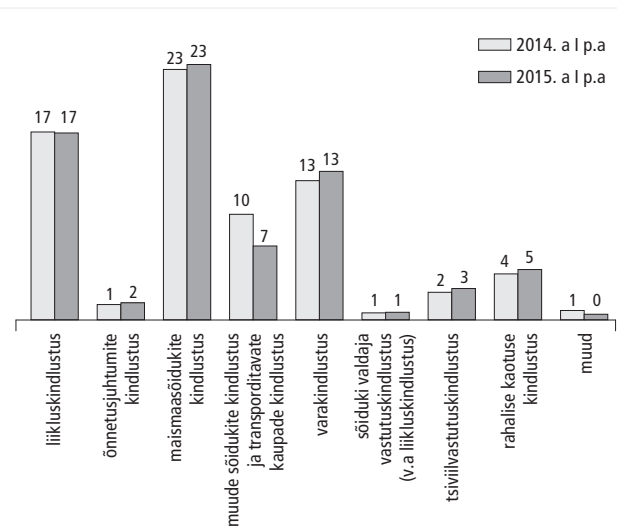
Üldine turujaotus:

IIZI Kindlustusmaakler Aktsiaselts	20%
Marsh Kindlustusmaakler AS	13%
Insurance broker services OÜ	10%

Kliente: 372 055 vahendatud lepingut

Teenuse maht: 2015. a I p.a laekunud kindlustusmaksed 70 milj EUR

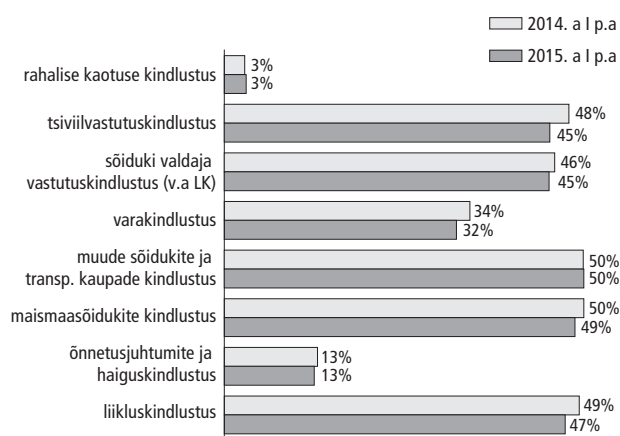
Kindlustusmaaklerite kaudu laekunud kindlustusmaksed kahjukindlustuse liikide lõikes (mln EUR)

¹³ Lisaks kindlustusandjate lepingutele vahendati Eestis ka välismaiste edasikindlustusandjate lepinguid. Nende kindlustusmaksete maht oli 2015. aasta I poolaastal 2,5 miljonit eurot. Käesolev ülevaade neid ei käsitle

Kahjukindlustusseltside ja kindlustusmaaklerite andmete võrdlusest nähtub, et mitme kindlustusliigi puhul vahendatakse läbi maaklerite ligi pool kindlustusmaksetest (vt joonis). Suurimad mahud vahendatakse maismaasõidukite kindlustuse ja muude sõidukite ja transporditavate kaupade kindlustuse puhul (mõlema liigi puhul 50% maksetest).

Eesti kindlustusmaaklerite vahendatud Eesti kahjukindlustusseltside kindlustusmaksed (%)

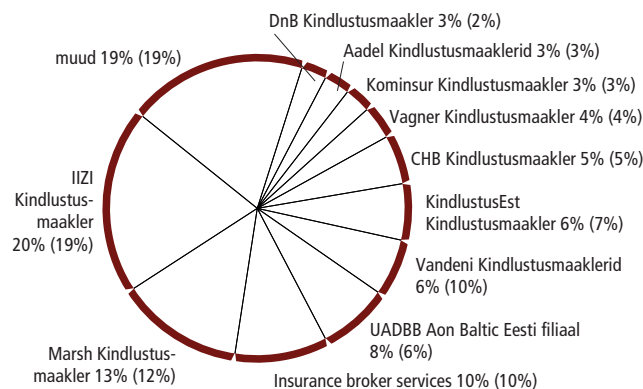

b. Teenusepakkujad

Kahjukindlustuslepinguid vahendasid 2015. aasta I poolaastal 36 kindlustusmaaklerit, neist suurima turuosaga oli IIZI Kindlustusmaakler Aktsiaselts (20%). Talle järgnesid Marsh Kindlustusmaakler AS (13%) ning Insurance broker services OÜ (10%).

Võrreldes aastataguse perioodiga võib suurimaks muutuseks pidada viiendal positsioonile oleva Aktsiaseltsi Vandeni Kindlustusmaakler turuosa vähenemist 10%-lt 6%-ni. Teiste kahjukindlustusega tegelevate kindlustusmaaklerite turujaotus jäi üsna muutumatuks.

Kindlustusmaaklerite turuosad kahjukindlustuse maksete järgi 2015. a I p.a (sulgudes 2014. a I p.a)

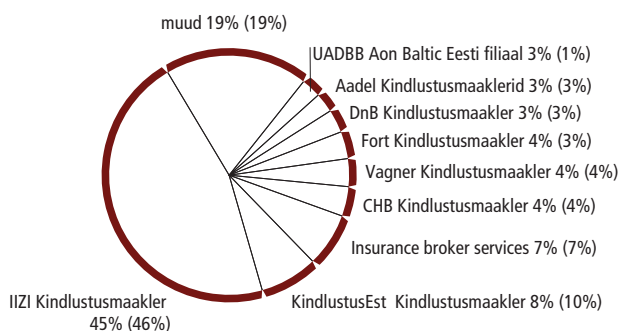
Liikluskindlustuses omas suurimat, 45% suurust turuosaga IIZI Kindlustusmaakler Aktsiaselts, talle järgnesid KindlustusEst Kindlustusmaakler OÜ turuosaga 8% ja Insurance broker services OÜ turuosaga 7%.

Maismaasõidukite kindlustuses oli suurim turuosaga 2015. aasta juuni lõpus Insurance broker services OÜ-l (23%), talle järgnesid IIZI Kindlustusmaakler Aktsiaselts turuosaga 17% ja KindlustusEst Kindlustusmaakler OÜ turuosaga 8%.

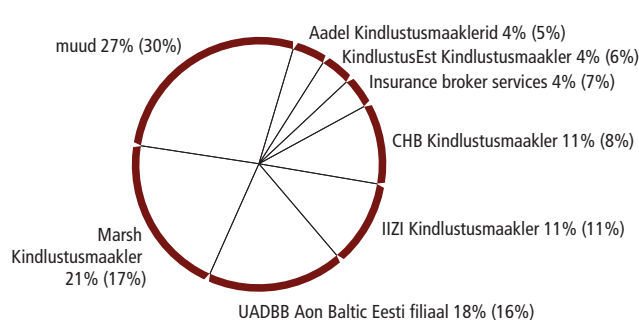
Varakindlustuses omas suurimat turuosaga Marsh Kindlustusmaakler AS (21%). Talle järgnesid UADBB Aon Baltic Eesti filiaal turuosaga 18% ja IIZI Kindlustusmaakler Aktsiaselts turuosaga 11%.

Reisikindlustuses, mis on näidatud õnnetusjuhtumite ja haiguskindlustuse all, toimus aastaga rohkem muutusi. Märgetavalt kasvas selle valdkonna turuliidri IIZI Kindlustusmaakler Aktsiaseltsi turuosaga (29%-lt 34%-ni), mis oli tingitud kogutud maksete mahu kasvust 2015. aasta I poolaastal. Samas KindlustusEst Kindlustusmaakleri turuosaga vähenes 12%-lt 9%-ni.

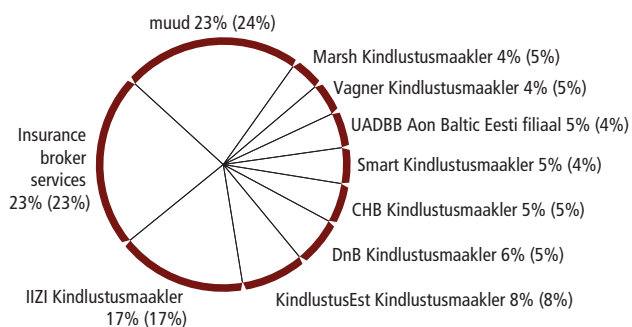
Kindlustusmaaklerite turuosad liikluskindlustuses seisuga 30.06.2015
(sulgudes 30.06.2014)

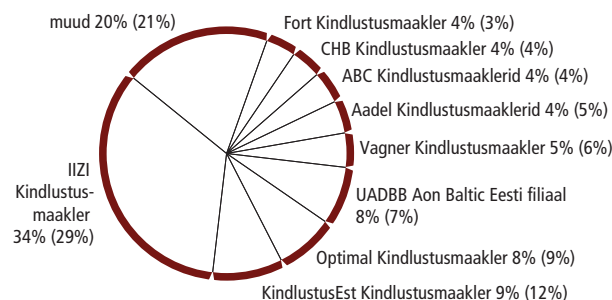
Kindlusmaaklerite turuosad varakindlustuses

Kindlustusmaaklerite turuosad maismaasõidukite kindlustuses

Kindlustusmaaklerite turuosad reisikindlustuses

Kindlustusvahendajate sektoris jaguneb valdav osa (~90%) turust nii vahendatud lepingute arvu kui ka saadud vahendustasude summade lõikes vähem kui poolte tegutsevate maaklerite vahel.

Suurimad kahjukindlustusmaaklerid 2015. aasta I poolaastal vahendatud lepingute arvu lõikes

Maakler	Turuosa
IIZI Kindlustusmaakler AS	49%
KindlustusEst Kindlustusmaakler OÜ	10%
Insurance broker services OÜ	7%
Vagner Kindlustusmaakler AS	3%
CHB Kindlustusmaakler OÜ	3%
Fort Kindlustusmaakler OÜ	3%
Aadel Kindlustusmaaklerid OÜ	2%
NB Kindlustusmaakler OÜ	2%
OÜ DnB Kindlustusmaakler	2%
BCP Kindlustusmaakler OÜ	2%
OÜ ABC Kindlustusmaaklerid	2%
AS Smart Kindlustusmaakler	2%
Optimal Kindlustusmaakler OÜ	2%

Antud vaatest ilmneb, et 89% vahendatud lepingutest on sõlmitud 13 kindlustusmaakleri vahendusel 36-st.

Suurimad kahjukindlustusmaaklerid 2015. aasta I poolaastal saadud vahendustasu lõikes

Maakler	Turuosa
IIZI Kindlustusmaakler AS	22%
Insurance broker services OÜ	11%
Marsh Kindlustusmaakler AS	8%
UADBB Aon Baltic Eesti filiaal	8%
KindlustusEst Kindlustusmaakler OÜ	7%
CHB Kindlustusmaakler OÜ	6%
Vagner Kindlustusmaakler AS	4%
AS Vandeni Kindlustusmaaklerid	4%
Kominsur Kindlustusmaakler OÜ	3%
Aadel Kindlustusmaaklerid OÜ	3%
OÜ ABC Kindlustusmaaklerid	3%
OÜ DnB Kindlustusmaakler	3%
AS Smart Kindlustusmaakler	2%
Fort Kindlustusmaakler OÜ	2%
Optimal Kindlustusmaakler OÜ	2%
Credo Kindlustusmaaklerid OÜ	2%

Antud vaatest ilmneb, et 90% saadud vahendustasude summast on kogunud 16 kindlustusmaaklerit 36-st.

5. Investeerimis- ja pensionifondid¹⁴

a. Teenus

Investeerimisfondide, sealhulgas pensionifondide varade maht kasvas 2015. aasta I poolaastal 289 miljoni euro võrra ehk 10% ning moodustas 2015. aasta juuni lõpus 3,2 miljardit eurot¹⁵.

Fondisektori kiire kasv toetus jätkuvalt kohustuslikele pensionifondidele, mille varade maht kasvas samuti erakorralises tempos.

2015. aasta I poolaastal kasvas kohustuslike pensionifondide varade maht 247 miljoni euro ehk 11% võrra, ulatudes 2015. aasta juuni lõpuks 2,451 miljardi euroni (viimati oli suurim kasv 2014. aasta I poolaastal, mil kohustuslike pensionifondide maht kasvas 221 miljoni euro võrra). Vabatahtlike pensionifondide varade maht suurenes 10 miljoni euro võrra – 118 miljonilt eurolt 128 miljoni euroni.

Aktsiafondide¹⁶ varade maht vähenes poolaastaga 3% ehk 11 miljonit eurot. Aktsiafondide maht ulatus 2015. aasta juuni lõpus 319 miljoni euroni.

Kinnisvarafondide varade maht kasvas I poolaastaga 144 miljonilt eurolt 191 miljoni euroni ehk 33%. Võlakohustuste fondide varade maht vähenes 2015. aasta I poolaastal 69 miljonilt eurolt 65 miljoni euroni ehk 6%.

Fondisektori koondstruktuuris olid endiselt suurimaks fonditüübiks kohustuslikud pensionifondid osakaaluga 77%. Suuruselt teisel kohal olid jätkuvalt aktsiafondid osakaaluga 10%. Kolmandaks on tõusnud kinnisvarafondid osakaaluga 6%. Ülejäänud fondidele – võlakohustuste fondidele ja vabatahtlikele pensionifondidele kuulus vastavalt 2 ja 4% fondide koguvarade mahust. Riskikapitali fondide osakaal oli 1%.

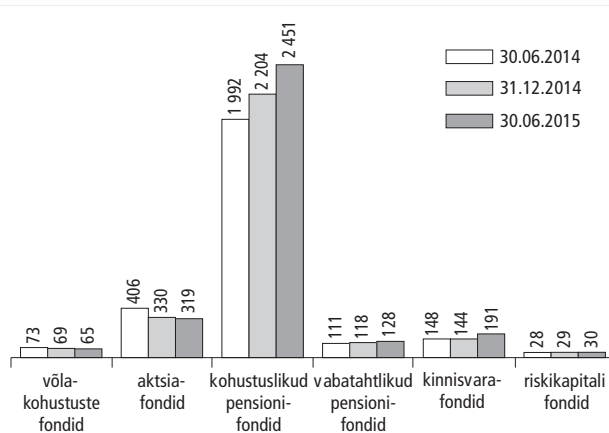
Üldine turujaotus:

Swedbank Investeerimisfondid AS	40%
AS SEB Varahaldus	19%
AS LHV Varahaldus	16%

Kliente: 770 151 kehtivat lepingut

Teenuse maht: fondide kogumaht 3,2 mld EUR

Fondide investeeringute turuväärtus (mln EUR)

¹⁴ Andmed investeerimisfondide kohta hõlmavad kõiki Eestis registreeritud investeerimisfondide kliente, sealhulgas ka välisriikide kliente.

¹⁵ Varade maht on kajastatud turuväärtuses.

¹⁶ Kohalike aktsiafondide alla loetakse ka fondifondid ja segafondid.

b. Tarbijad

2015. aasta I poolaastal vähenes osakuomanike arv¹⁷ Eesti fondides 10 858 osakuomaniku võrra. Osakuomanike arv langes peaaegu kõigis fondiliikides. Enim vähenes osakuomanike arv kohustuslikes pensionifondides ja aktsiafondides (vastavalt 9034 ja 1664 osakuomaniku võrra).

Kohustuslike pensionifondide osakuomanike arvu kõikumine võib olla seotud asjaoluga, et paljud eraisikud kasutavad võimalust koguda pensioni läbi mitme kohustusliku pensionifondi ning kuna seadusega on lubatud vahetada fondi kuni neli korda aastas võibki II samba osakuomanike arv aasta vältel kõikuda. Kohustuslike pensionifondide osakuomanike arvu vähenemine I poolaastal oli seotud ülalmainitud ümberjagunemisega fondivalitsejate vahel – suurim liikumine oli AS LHV Varahalduse ja Swedbank Investeerimisfondid AS-i vahel.

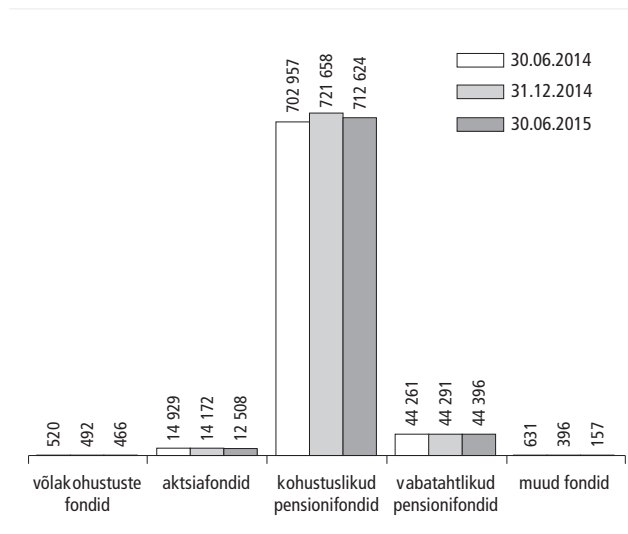
Aktsiafondides valitseb juba mitmendat aastat üldine fondidest väljumise tendents. Lisaks sellele oli aktsiafondide osakuomanike arvu vähenemine I poolaastal tingitud ka suure osakuomanike arvuga LHV Pärsia Lahe Fondi ühinemisest teise fondiga II kvartalis.

Muude fondide (kinnisvara -ja riskikapitali fondid) osakuomanike arvu vähenemine 396-st 157-ni oli seotud Riskikapitalifond GILD Arbitrage likvideerimisega.

Kokkuvõttes olid seisuga 30. juuni 2015 a. suurimaks fondi-liigiks kliendibaasi järgi kohustuslikud pensionifondid osakuomanike arvuga 712 624 ning neile järgnesid järgmised fondid:

- vabatahtlikud pensionifondid osakuomanike arvuga 44 396;
- aktsiafondid osakuomanike arvuga 12 508;
- võlakohustuste fondid osakuomanike arvuga 466;
- muud fondid (kinnisvara -ja riskikapitali fondid) osakuomanike arvuga 157.

Fondide osakuomanike arv

Suurimad investeeringud ühe osakuomaniku kohta¹⁸ olid 2015. aasta juuni lõpu seisuga tehtud kinnisvarafondidesse (üle 1 miljoni euro), mis tuleneb asjaolust, et sellistesse fondidesse investeerivad enamasti jõukamad eraisikud ja kutselised investorid. Neile järgnesid võlakohustuste fondid (140 450 eurot) ning aktsiafondid (25 482 eurot). Keskmised investeeringud ühe osakuomaniku kohta kohustuslikes pensionifondides olid 3439 eurot ning vabatahtlikes pensionifondides 2884 eurot.

¹⁷ Sisaldab ka mitteresidentidest osakuomanikke.

¹⁸ Investeeringud ühe kliendi kohta on näitliku iseloomuga ning viitavad vaid investeeringu ligikaudsele suurusjärgule (nt pensionifondide puhul viivad uued süsteemiga liitujad keskmise investeeringu mahu allapoole).

c. Teenusepakkujad

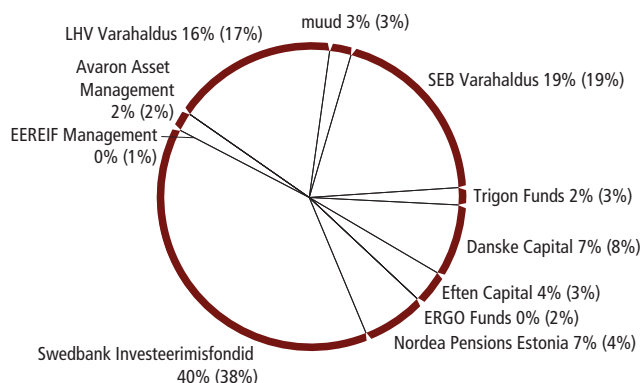
Fondide varade turujaotuse suurematest muudatustest I poolaastal võib välja tuua AS-i LHV Varahaldus turuosa vähenemist ja Swedbank Investeerimisfondid AS-i turuosa kasvu.

Aastaga vähenes AS LHV Varahalduse turuosa 17%-lt 16%-ni (vähenemine toimus 2015 I poolaastal). Swedbank Investeerimisfondide AS-i turuosa kasvas aastaga 38%-lt 40%-ni (sh 2015 I poolaastal 39%-lt 40%-ni).

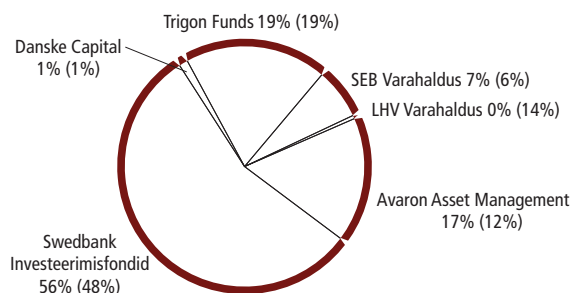
Aksiafondide turul toimus 2015. aasta I poolaastal taas ümberjaotus, mis oli tingitud AS-ile LHV Varahaldus kuuluva LHV Pärsia Lahe Fondi ühinemisest SEF Persian Gulf Fundiga. Selle tulemusena AS-i LHV Varahaldus turuosa vähenes aastataguse perioodiga võrrelduna 14%-lt 0,5%-ni. Samas oma turuosasid kasvatasid AS Swedbank Investeerimisfondid ja AS Avaron Asset Management – vastavalt 48%-lt 56%-ni ja 12%-lt 17%-ni.

Võlakohustuste fondide¹⁹ turu jaotus püsis suhteliselt stabiilseks. AS SEB Varahalduse turuosa suurenes 82%-lt 84%-ni. AS Avaron Asset Management turuosa vähenes 14%-lt 12%-ni. Danske Capital AS-i turuosa püsis 4% juures.

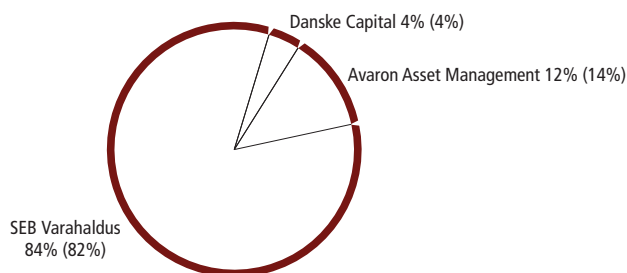
Turujaotus: kõik fondid kokku seisuga 30.06.2015 (sulgudes 30.06.2014)

Turujaotus: aktsiafondid

Turujaotus: võlakohustuste fondid

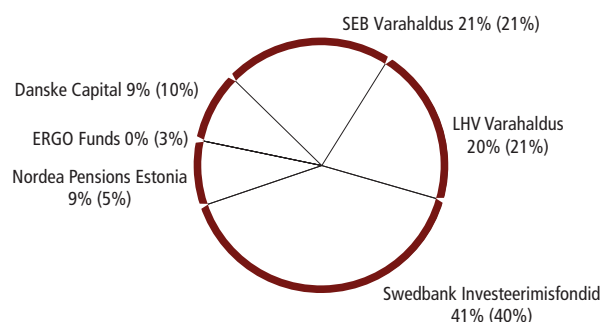
¹⁹ Võlakohustuste fondide alla kuuluvad rahaturufondid ja intressifondid.

Suurimaks muutuseks kohustuslike pensionifondide turul 2015. aasta I poolaastal oli AS LHV Varahalduse osakuomanike vähenemine ning Swedbank Investeerimisfondide AS osakuomanike kasv, millest tulenev mahtude muutus tõi kaasa mõningat muudatust turujaotuses: AS LHV Varahalduse turuosa vähenes 21%-lt 20%-ni ja Swedbank Investeerimisfondide AS turuosa suurenes 40%-lt 41%-ni. 2014.aasta II poolaastal ERGO Funds AS-iga ühinenud Nordea Pensions Estonia AS suurendas 2015. aasta I poolaastal oma turuosa 8%-lt 9%-ni (aastataguse perioodiga võrreldes 5%-lt 9%-ni). Danske Capital AS-i turuosa vähenes I poolaastal 10%-lt 9%-ni.

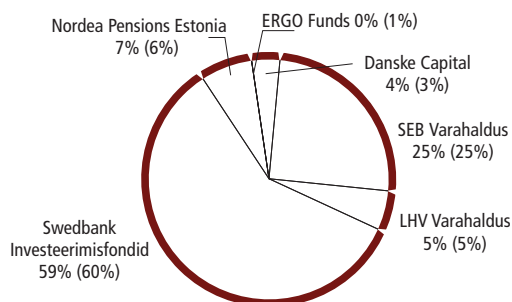
Vabatahtlike pensionifondide turg püsis I poolaastal stabiilseks. Suurim osa vabatahtlike pensionifondide turust kuulub endiselt Swedbank Investeerimisfondidele (turuosa 59%).

Muude fondide turul kasvas I poolaastal enim kinnisvarafondi hallatava Northern Horizon Capital AS-i turuosa 14%-lt 19%-ni (aastataguse perioodiga võrreldes oli kasv 13%-lt 19%-ni). EfTEN Capital AS-i turuosa kasv 49%-lt 59%-ni toimus 2014. aasta II poolaastal.

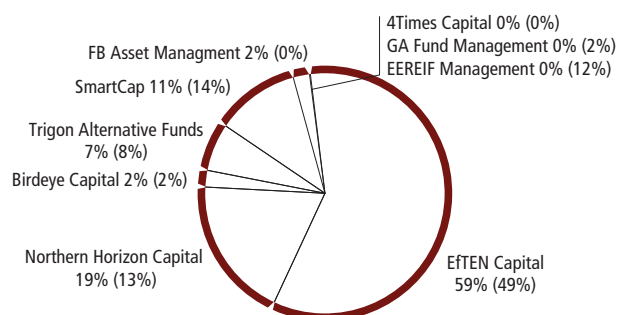
Turujaotus: kohustuslikud pensionifondid seisuga 30.06.2015 (sulgudes 30.06.2014)

Turujaotus: vabatahtlikud pensionifondid

Turujaotus: muud fondid

6. Portfellivalitsemise teenus²⁰

a. Teenus

Portfellide valitsemise teenust pakuvad nii fondivalitsejad, pangad kui ka investeerimisühingud. 2015. aasta I poolaastal vähenes portfellide kogumaht 27% ning moodustas 736 miljonit eurot (2014. aasta juuni lõpus 987 miljonit eurot).

Väärtpaberite kogumahu vähenemise põhjuseks oli fondi- valitsejate poolt valitsetava vara mahu vähenemine – 558 miljonilt eurolt 266 miljoni euroni. Samas pankade poolt valitsetavate kliendiportfellide maht kasvas 2015. aasta I poolaastal 439 miljonilt eurolt 466 miljoni euroni. Investeerimisühingute poolt valitsetavate klientide portfellide maht vähenes 13 miljonilt eurolt 3 miljoni euroni.

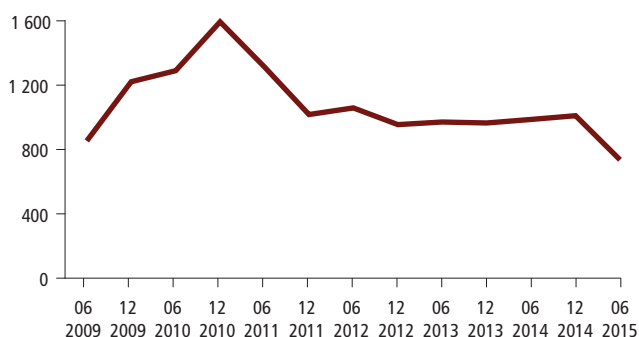
Üldine turujaotus:

Swedbank grupp	41%
SEB Bank grupp	23%
Danske Capital	13%

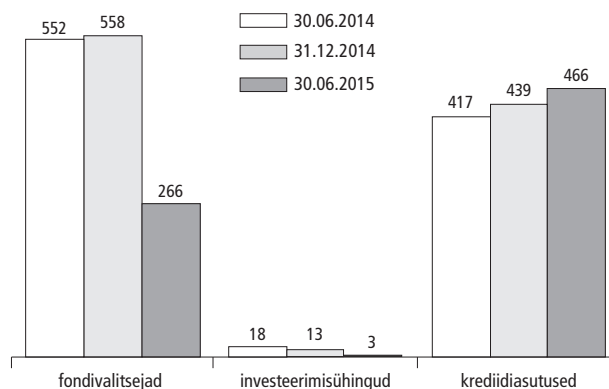
Kliente: info puudub

Teenuse maht: portfellide kogumaht 736 mln EUR

Individaalportfellide kogumahu dünaamika (mln EUR)

Portfellide mahud (mln EUR)

²⁰ Andmed portfellide valitsemise kohta hõlmavad kõiki nimetatud teenust Eestis pakkuvaid finantsjärelevalve subjekte, kelle klientideks võivad olla nii Eesti kui ka välisriikide kliendid. Valitsemisteenus hõlmab ka portfellivalitsemist koos nõustamisega.

b. Teenuse tarbijad

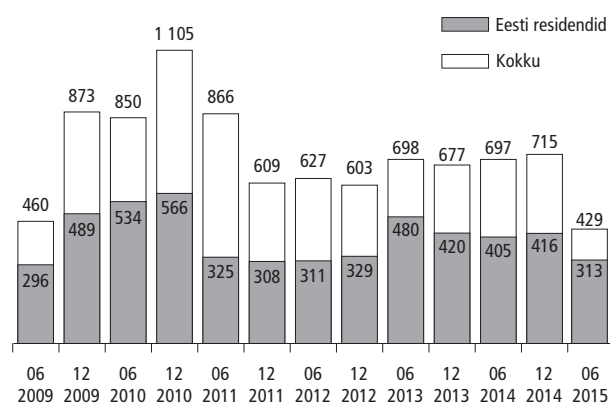
2015. aasta juuni lõpu seisuga kuulus üle poole klientide koondportfelli mahust **Eesti residentidele** – ligikaudu 74% klientide portfelli mahust ehk 545 miljonit eurot. Sellest omakorda 313 miljonit eurot kuulus finantseerimisasutustele, 132 miljonit eurot äriühingutele, 9 miljonit eurot valitsusele ja 91 miljonit eurot eraisikutele²¹.

Klientide lõikes olid suurimaks kliendigrupiks finantseerimisasutused, kelle portfelli maht moodustas 2015. aasta juuni lõpus 429 miljonit eurot. I poolaastaga vähenes finantseerimisasutuste portfelli maht 40% ehk 286 miljoni euro võrra.

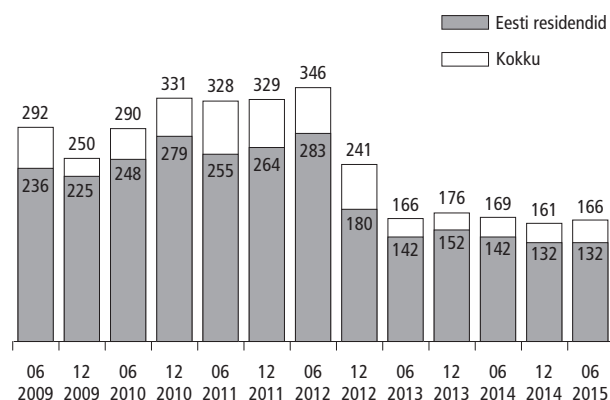
Äriühingute portfelli maht moodustas 2015. aasta juuni lõpus 166 miljonit eurot (2014. aasta juuni lõpus oli maht 161 miljonit eurot). Residentist äriühingute portfelli maht poolaastaga ei muutunud, moodustades 132 miljonit eurot.

Eraisikute portfelli maht suurenes poolaastaga 119 miljonilt eurolt 132 miljoni euroni, sh residentist eraisikute portfelli maht kasvas poolaastaga 83 miljonilt eurolt 91 miljoni euroni.

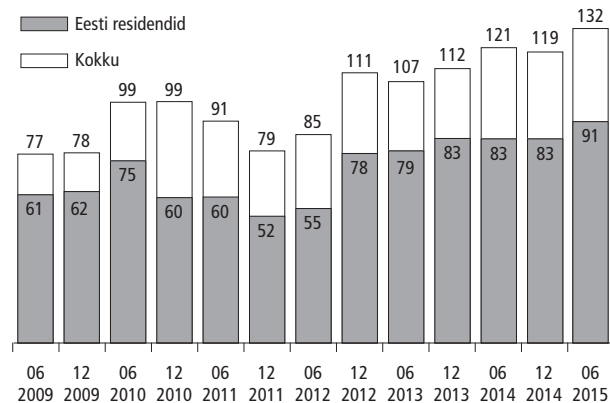
Portfelli mahud residentsuse lõikes – finantseerimisasutused (mln EUR)

Portfelli mahud residentsuse lõikes – äriühingud (mln EUR)

Portfelli mahud residentsuse lõikes – eraisikud (mln EUR)

²¹ Siin ja edaspidi hõlmavad finantseerimisasutused kindlustusandjaid, pensionifonde, krediidiasutusi ja muid finantseerimisasutusi; äriühingud hõlmavad muid äriühinguid ja riigi või kohaliku omavalitsuse äriühinguid; eraisikud hõlmavad eraisikuid ja mittetulusühinguid. Valitsuse all arvestatakse valitsust ja riiklikke sotsiaalabifonde.

c. Teenusepakkujad

Suurimaks muutuseks klientide portfelli valitsemises oli AS Trigon Funds valitsetavate varade mahtude vähenemine ning selle tulemusena ka turuosa langus 33%-lt 6%-ni. Kuna teiste turuosaliste valitsetavate varade maht jäi suhteliselt stabiilseks mõjutas see turujaotust tervikuna.

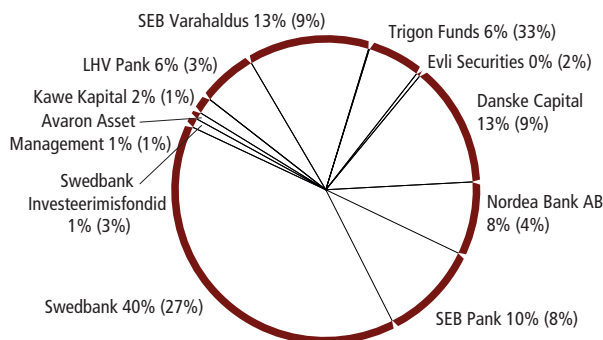
Suurim turuosa klientide portfelli valitsemises kuulus 2015. aasta juuni lõpus Swedbank grupi ettevõtetele, kelle turuosa kasvas aastaga 30%-lt 41%-ni. SEB Bank grupi ettevõtete turuosa kasvas 17%-lt 23%-ni. Neile järgnes Danske Capital AS 13% turuosaga.

Fondivalitsejate lõikes kuulus suurim klientide portfelli koondportfelli maht AS-ile SEB Varahaldus, kasvades aastaga 18%-lt 37%-le. Danske Capital AS-ile kuulus 36% ja AS-ile Trigon Funds kuulus 16% fondivalitsejate turust.

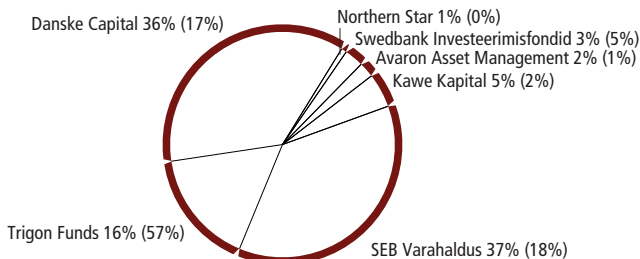
Pankade lõikes kuulusid suurimad portfelli kogumahud AS-ile Swedbank (63%) ja AS-ile SEB Pank (16%). Neile järgnesid Nordea Bank AB Eesti filiaal (12%) ja LHV Pank (9%).

2015. aasta juuni lõpu seisuga pakkusid portfelli valitsemise teenust vaid kaks investimisühingut – AS Cresco Väärt-paberid ja AS KIT Finance. Evli Securities lõpetas I poolaastal oma tegevuse.

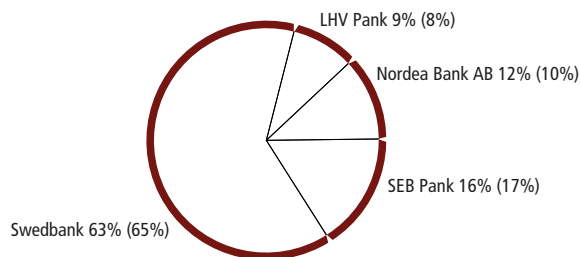
Klientide portfelli turujaotus teenusepakkujate lõikes seisuga 30.06.2015 (sulgudes 30.06.2014)

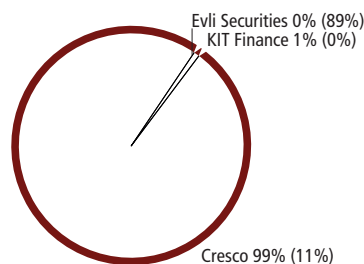
Turujaotus: fondivalitsejate lõikes

Turujaotus: krediidasutuste lõikes

Turujaotus: investimisühingute lõikes

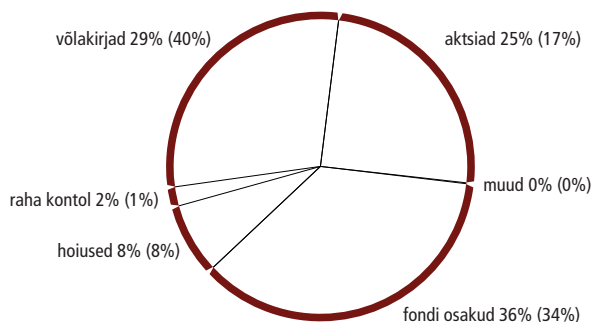
d. Portfellide struktuur instrumentide lõikes

Võrreldes aastataguse perioodiga toimusid koondportfelli instrumentide struktuuris märkimisväärsed muutused. 2015. aasta juuni lõpuks vähenes klientide koondportfellis võlakirjade osakaal 40%-lt 29%-ni ning aktsiate osakaal suurenes 17%-lt 25%-ni. Investeeringud teiste fondide osakutesse²² (nn kaudsed investeeringud) suurenesid, moodustades 2015. aasta juuni lõpus 36% koondportfelli mahust. Kokkuvõttes jäi summaarsete investeeringute osakaal praktiliselt muutmatusks 90% juurde (2014. aasta juunis 91%). Hoiuste osakaal oli 8% koondportfelli mahust. Raha kontodel moodustas 2% koondportfelli mahust.

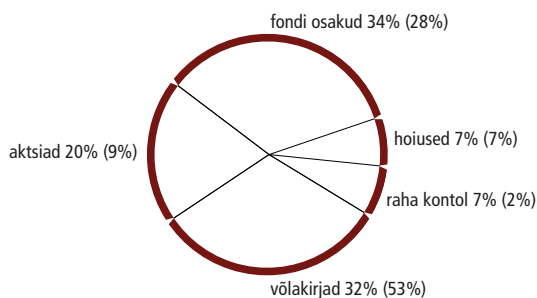
Samas oli teenusepakujate lõikes näha suuri erinevusi instrumentide valikul.

Fondivalitsejate portfelli struktuur muutus I poolaastal ühtlasemaks ning suurim osakaal siin oli teiste fondide osakutel (34%). Investeeringusühingud aga eelistasid investeeringuid võlakirjadesse (84%). Krediitiasutuste poolt kasutatavate instrumentide valik on ühtlasem, kusjuures suurim osakaal on fondide osakutel (37%).

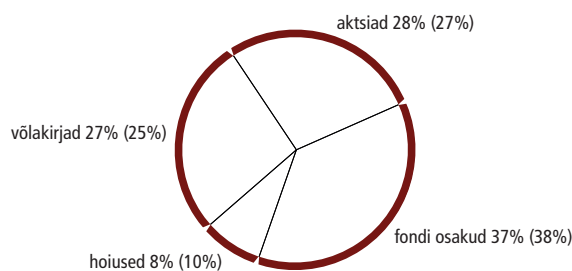
Portfellide struktuur instrumentide lõikes seisuga 30.06.2015
(sulgudes 30.06.2014)

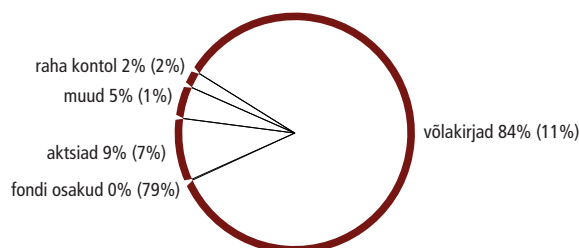
Fondivalitsejate poolt valitsetavate portfelli struktuur

Krediitiasutuste poolt valitsetavate portfelli struktuur

Investeeringusühingute poolt valitsetavate portfelli struktuur

²² Sisaldavad erinevaid fondide tüüpe.

7. Makseteenused

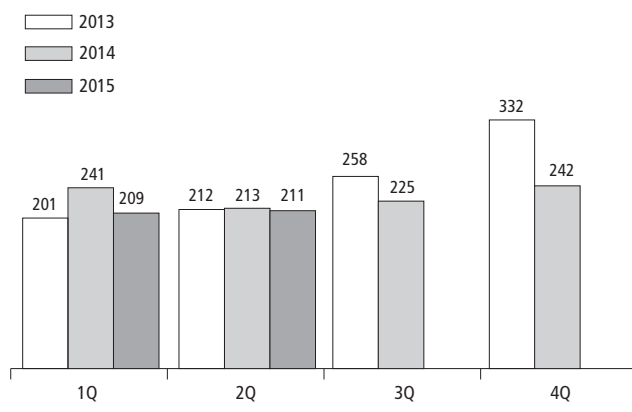
2015. aasta juuni lõpu seisuga tegutses Eestis 11 makseasutust, sealhulgas 4 erandiloo alusel. Reaalselt vahendas makseid I poolaastal 6 makseasutust.

Võrreldes aastataguse perioodiga vähenes Eesti makseasutuste poolt vahendatud maksete maht 7% võrra, samas kui maksete arv kasvas 60%.

Kokkuvõttes oli Eesti makseasutuste poolt vahendatud maksete maht 2015. aasta I poolaastal 420 miljonit eurot (2014. aasta I poolaastal 454 miljonit eurot). Poolaastaga tehti 1 175 440 makset (2014. aasta I poolaastal 735 001 makset).

Keskmine makse suurus oli seega 315 eurot (2014. aasta I poolaastal 617 eurot).

Makseasutuste poolt vahendatud tehingute käibe kvartalite kaupa (mln EUR)

Üldine turujaotus:

AS Eurex Capital	66%
AS TavexWise	28%

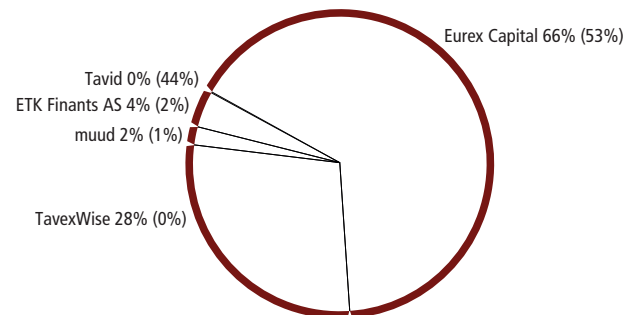
Kliente: NA

Teenuse maht: maksete maht 420 mln EUR

2015. aasta I poolaastal toimusid makseteenuse turul suured muudatused – seni suurima turuosaga Tavid AS loobus oma tegevusloast. Samas sisenes makseteenuste turule TavexWise AS. Läbi TavexWise AS-i liikus I poolaastal 28% maksete mahust.

Suurim turuosa kuulus aga AS-ile Eurex Capital, kelle osakaal maksete mahtudes tõusis 2015. aasta I poolaastal 66%-ni aastataguse 53%-ga võrrelduna.

Makseasutuste turuosad 2015. a I p.a vahendatud käibe järgi (sulgudes 2014. a I p.a)

8. Laenud²³

a. Teenus

Laenamise aktiivsus 2015. aasta I poolaastal on taas olnud kõrge ning laenude jääk kasvas samas kiires tempos nagu 2014. aasta II poolaastal. Kokkuvõttes kasvas 2015. aasta I poolaastal pankade Eesti laenuportfelli maht 2,8% ehk 421 miljoni euro võrra ning ulatus 2015. aasta juuni lõpuks 15,5 miljardi euroni, jõudes seega 2010. aasta tasemeni. Laenuud äriühingutele²⁴ moodustasid 43% ja laenuud eraisikutele²⁵ 46% kogu portfelist.

Eraisikute laenude jääk kasvas I poolaastaga 118 miljonit eurot. Laenuud äriühingutele kasvasid 68 miljonit euro võrra. Laenuud finantseerimisasutustele kasvasid 315 miljonit euro ning laenuud valitsusele vähenesid 80 miljonit euro võrra.

Kokkuvõttes oli 2015. aasta juuni lõpu seisuga väljastatud laene eraisikutele 7,2 miljardi ja äriühingutele 6,6 miljardi euro ulatuses. Laenuud finantseerimisasutustele²⁶ moodustasid 1,2 miljardit eurot ning laenuud valitsusele²⁷ 460 miljonit eurot.

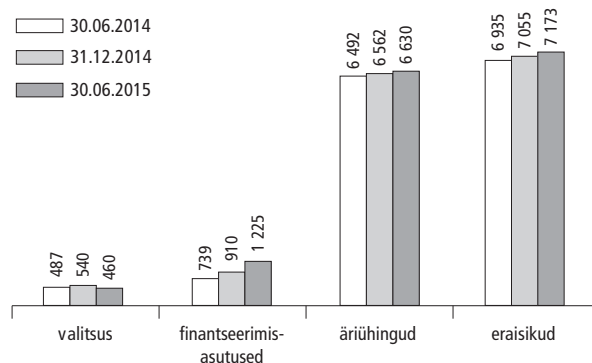
2015. aasta I poolaastal eraisikutele väljastatud laenudest kasvas enim eluasemelaenuude maht (104 miljonit euro võrra), ulatudes juuni lõpu seisuga 6,15 miljardi euroni.

Märgatavalt kasvas ka tarbimisele suunatud laenuude maht – poolaastaga 18 miljonit euro võrra, moodustades juuni lõpus 405 miljonit eurot.

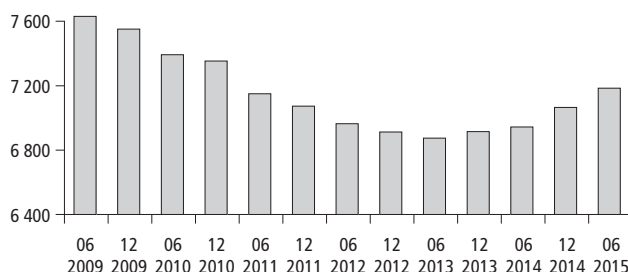
Õppelaenuude maht jätkuvalt langes – poolaastaga 12 miljonit eurot – ning ulatus juuni lõpus 140 miljonit euroni.

Üldine turujaotus:	Swedbank AS	39%
	AS SEB Pank	24%
	Nordea Bank AB Eesti filiaal	18%
Eraisikutest kliente:	697 632 kehtivat lepingut	
Teenuse maht:	koondlaenuportfelli maht 15,5 mld EUR	

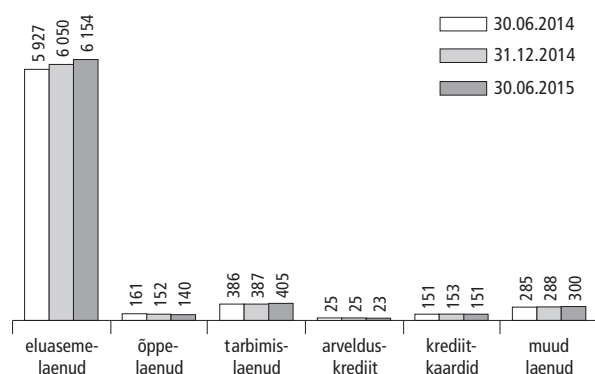
Laenuude jääk (mln EUR)

Eraisikutele väljastatud laenuude jääk (mln EUR)

Eraisikute laenuude maht (mln EUR)

²³ Andmed laenuude kohta sisaldavad Eestis krediidiasutuste poolt väljastatud laenusid.

²⁴ Riigi või kohaliku omavalitsuse äriühing, muu äriühing.

²⁵ Eraisik, mittetulundusühing.

²⁶ Kindlustusasutus ja pensionifond, muu finantseerimisasutus.

²⁷ Keskvallitsus, kohalik omavalitsus, riiklik sotsiaalkindlustusfond, muu eelarveväline fond.

b. Tarbijad

Eraisikute keskmise laenukoormuse muudatustest 2015. aasta I poolaastal väärivad mainimist eluasemelaenud ja tarbimislaenud. Erinevalt eelmistest aastatest on eraisikute keskmine eluasemelaenude jääk taas kasvanud ning seekord 317 euro võrra. Tarbimislaenude osas toimus aga keskmise jäägi järsk langus 608 euro võrra. Teistes laenu liikides jäi keskmine jääk praktiliselt muutumatuks.

Eraisikutele väljastatud laenude keskmine jääk (EUR)

	30.06.2014	31.12.2014	30.06.2015
Eluasemelaenud	36 741	37 069	37 386
Õppelaenud	2 209	2 208	2 227
Tarbimislaenud	2 943	2 977	2 369
Arvelduskrediit	278	310	277
Krediitkaardid	753	775	779
Muud laenud	13 911	13 475	13 260

2015. aasta I poolaastal kasvas eluasemelaenude keskmine jääk 37 069 eurolt aasta alguses 37 386 euroni juuni lõpus. Õppelaenude keskmine jääk kasvas 2 208 eurolt 2 227 euroni. Tarbimislaenude keskmine jääk vähenes 2 977 eurolt 2 369 euroni. Arvelduskrediidi keskmine jääk vähenes 310 eurolt 277 euroni ning krediitkaartide keskmine jääk kasvas 775 eurolt 779 euroni. Muude laenude²⁸ keskmine jääk vähenes 13 475 eurolt 13 260 euroni. Muude laenude kõrge keskmine jääk oli tingitud eelkõige äritegevuse eesmärgil võetud laenude suurusest.

2015. aasta I poolaastal vähenes laenulepingute arv õppe-laenudes ja krediitkaartides. Teistes laenu liikides on laenulepingute arv kasvanud.

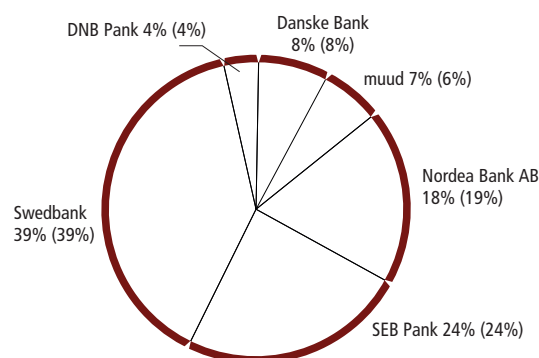
2015. aasta juuni lõpu seisuga oli eraisikutega **sõlmitud eluasemelaenu lepingute arv läbi aegade suurim ulatudes 164 612-ni (31.12.2014: 163 217)**. Õppelaenulepingute arv oli **62 747 (68 749)**, tarbimislaenude arv **171 083 (130 052)**, arvelduskrediidi lepingute arv **83 032 (80 662)**, krediitkaardi lepingute arv **193 516 (196 993)** ning muude laenulepingute arv **22 642 (aasta varem 21 374)**.

c. Teenusepakkujad

Eesti laenu turg oli 2015. aasta I poolaastal stabiilne ning jaotatud peamiselt nelja suurema panga vahel, kellele kuulus kokkuvõttes 89% laenu turust. Suurimat turuosa omas Swedbank AS (39% kogu laenu portfelli). Järgnesid AS SEB Pank (24%), Nordea Bank AB Eesti filiaal (18%) ning Danske Bank A/S Eesti filiaal (8%).

Ülejäänud 11% turust jagasid omavahel 12 turuosalist, kellest suurima turuosaga oli AS DNB Pank (4%).

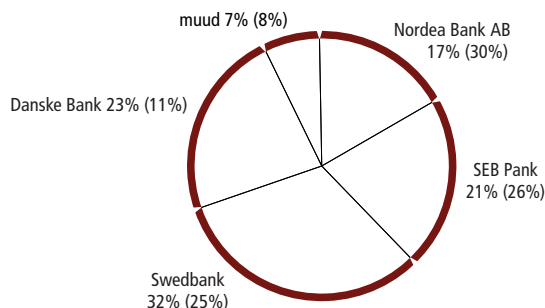
Turujaotus: laenud seisuga 30.06.2015 (sulgudes 30.06.2014)

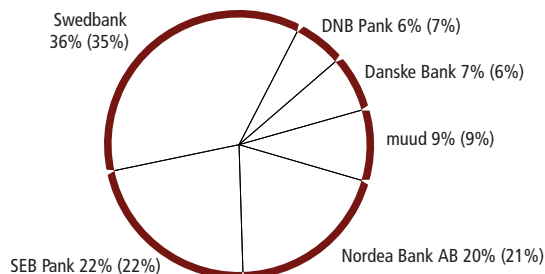
²⁸ Muud eraisikutele ja mittetulundusühingutele väljastatud laenud on muu hulgas väärtpaberite soetamiseks, äriühingu tegevuse alustamiseks ja laiendamiseks võetud laenud.

Alljärgnevatel joonistel on ära toodud eriliigiliste laenude jaotus Eestis tegutsevate pankade vahel:

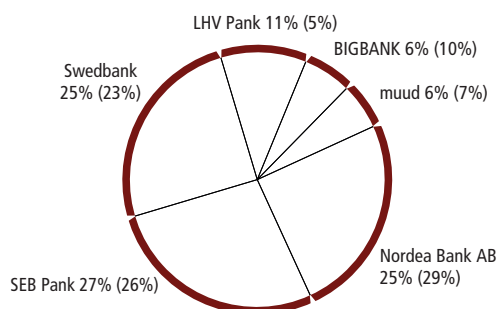
Turujaotus: valitsuse laenud seisuga 30.06.2015 (sulgudes 30.06.2014)

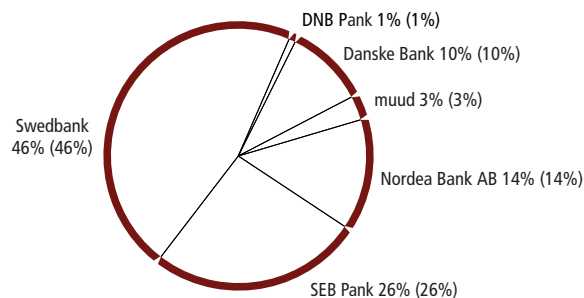
Turujaotus: äriühingute laenud

Turujaotus: finantseerimisasutuste laenud

Turujaotus: eraisikute laenud

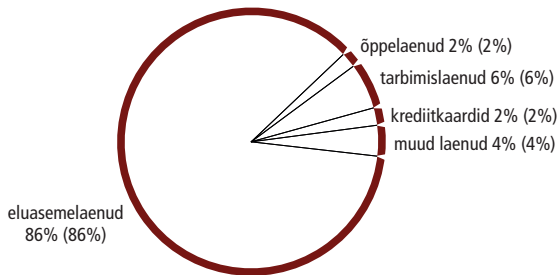
Valitsuse laenude turul vähenesid oluliselt 2015. aasta I pool-aastal ärimahud Nordea Bank AB Eesti filiaalis, mistõttu tema turuosa langes 30%-lt 17%-ni. Samas kasvas Swedbank AS-i turuosa, kellele kuulus endiselt suurim osa valitsuse laenude turust (32%). Temale järgnes Danske Bank A/S Eesti filiaal, kelle valitsuse laenude turuosa kasvas aastataguse perioodiga võrreldes 11%-lt 23%-ni.

Finantseerimisasutuste laenude turul on viimasel aastal oluliselt kasvanud ärimahud, mis tõi kaasa muudatusi turu ümberjaotumises. 2015. aasta juuni lõpu seisuga kuulus suurim turuosa AS-ile SEB Pank (27%), kellele järgnesid Nordea Bank AB Eesti filiaal ja Swedbank AS (mõlemad 25%)

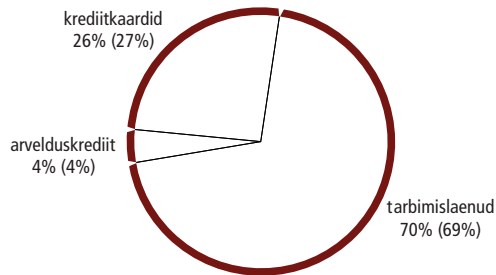
Suurim osa **äriühingute laenudest** väljastati endiselt Swedbank AS-i (36%), AS-i SEB Pank (22%) ja Nordea Bank AB Eesti filiaali (20%) poolt.

Suurim osa **eraisikutele** kuuluvatest laenujääkidest on samuti koondunud Swedbank AS-i (46%) ning AS-i SEB Pank (26%). **Eraisikute laenude turujaotus on läbi aegade olnud kõige stabiilsem.**

Eraisikute laenude jaotus seisuga 30.06.2015 (sulgudes 30.06.2014)

Igapäevase tarbimisega seotud laenud

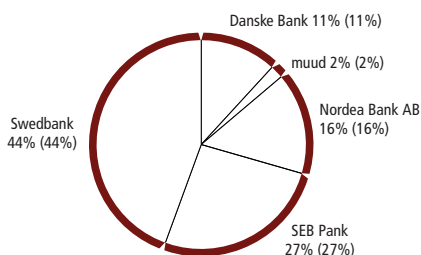

Eraisikutele väljastatud erinevate laenu liikide jaotuses ei ole 2015. aasta I poolaastal muutusi toimunud. Valdav osa eraisikutele väljastatud laenudest on eluasemelaenu – kokku 86% ehk 6,15 miljardit eurot. Igapäevaste kulutustega seotud laenudes (tarbimislaenu, krediitkaartide kasutusel olev limit, arvelduskrediit) on aga suurenenud tarbimislaenu osakaal (69%-lt 70%-ni). Kokkuvõttes moodustasid

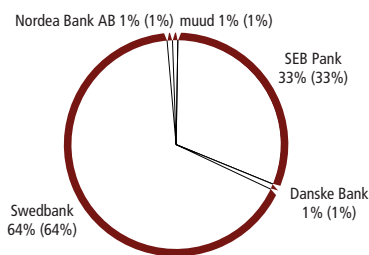
igapäevaste tarbimisega seotud laenu 2015. aasta juuni lõpus 0,6 miljardit eurot.

Eraisikute laenu turg on väga kontsentreeritud, ligikaudu pool turust kuulus 2015. aasta juuni seisuga Swedbank AS-ile, ülejäänud jaotusid omavahel peamiselt AS SEB Pank, Danske Bank A/S Eesti filiaal ning Nordea Bank AB Eesti filiaal.

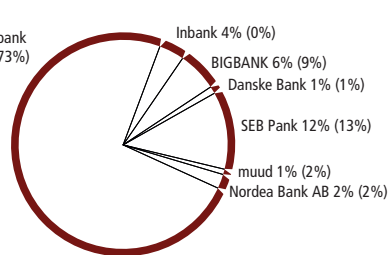
Turujaotus: eraisikute eluasemelaenu

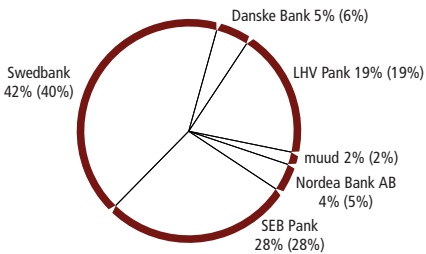
Turujaotus: eraisikute õppelaenu

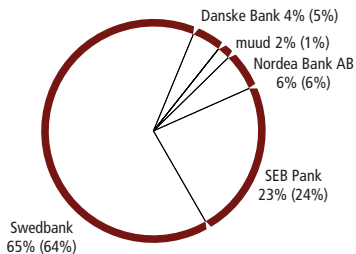
Turujaotus: eraisikute tarbimislaenu

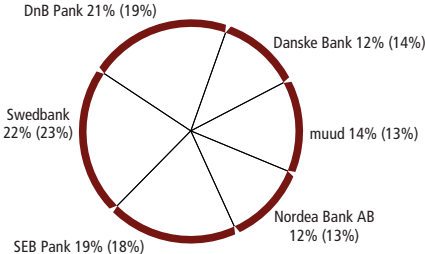
Turujaotus: eraisikute arvelduskrediit

Turujaotus: eraisikute krediitkaardid

Turujaotus: eraisikute muud laenu

9

Hoiustamine²⁹

a. Teenus

Eesti pankadesse paigutatud **hoiuste maht** kasvas 2015. aasta I poolaastal 5,1% ehk 757 miljoni euro võrra, ulatudes 2015. aasta juuni lõpuks 15,6 miljardi euron. Nõudmiseni ja üleööhoiused moodustasid sellest 12,0 miljardit eurot, tähtjalised ja säästuhoiused 3,5 miljardit eurot ning investeerimis- ja muud hoiused 0,1 miljardit eurot. **Seega vaid 22% hoiustest hoiustati kindla tähtajaga ning 2015. aasta I poolaastal see suundumus võrreldes eelmise perioodiga süvenes.** Nõudmiseni ja üleööhoiuste osakaal suurenes poolaastaga 71%-lt 77%-ni ning tähtjaliste ja säästuhoiuste osakaal vähenes vastavalt 28%-lt 22%-ni kõikidest hoiustest.

Suurima osa hoiustest moodustasid äriühingute³⁰ paigutatud osakaaluga 44% koguhoiustest ning kogumahuga 6,8 miljardit eurot. **Valdav osa ehk 89% äriühingute hoiustest olid nõudmiseni ja üleööhoiused** mahuga 6,0 miljardit eurot, 11% tähtjalised ja säästuhoiused mahuga 0,8 miljardit eurot.

Eraisikutele³¹ kuulus 6,2 miljardi euroga 40% hoiustest, millest **nõudmiseni ja üleööhoiused moodustasid samuti suurema osa ehk 4,1 miljardi euroga 66% eraisikute hoiuste kogumahust.** Tähtjalised ja säästuhoiused moodustasid 33% ehk 2,1 miljardit eurot ning investeerimis- ja muud hoiused 0,1 miljardit eurot.

Finantseerimisasutuste³² ja valitsuse hoiused moodustasid vastavalt 1,4 miljardit eurot ja 1,1 miljardit eurot.

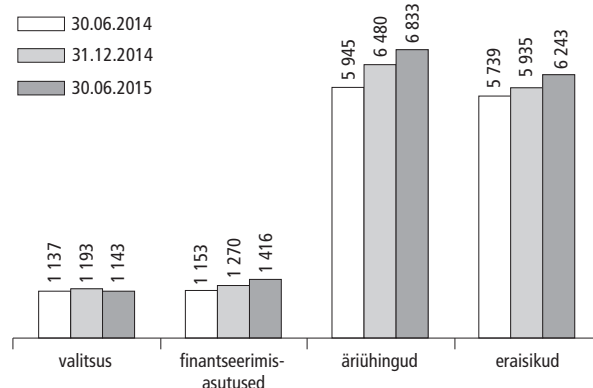
Üldine turujaotus:

Swedbank AS	45%
AS SEB Pank	21%
Danske Bank A/S Eesti filiaal	13%

Kliente: 2 759 509 kehtivat lepingut

Teenuse maht: hoiuste kogumaht 15,6 mld EUR

Hoiuste mahud (mln EUR)

²⁹ Andmed hoiuste kohta hõlmavad kõigis Eestis tegutsevates krediitiasutustes ning välisriikide krediitiasutustes Eesti filiaalides hoiustatud summasid ehk nii Eesti residentide kui ka mitteresidentide hoiuseid. Andmed ei sisalda Eesti krediitiasutuste välisriikide filiaalides avatud hoiuseid.

³⁰ Riigi või kohaliku omavalitsuse äriühingud, muud äriühingud.

³¹ Eraisikud, mittetulundusühingud.

³² Kindlustusandjad ja pensionifondid ning muud finantseerimisasutused.

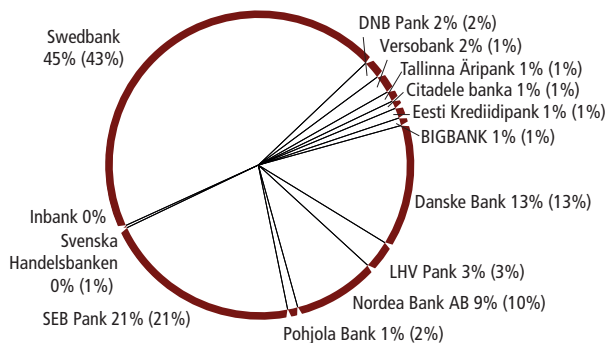
b. Teenusepakkujad

Hoiuste mahu kasv 2015. aasta I poolaastal oli suuremal määral tingitud hoiuste kasvust Swedbank AS-is, mille tulemusena turuosa kasvas 43%-lt 45%-ni. Mahu poolest hoidis Swedbank AS endiselt liidripositsiooni enamike kliendikategooriate lõikes. AS-ile SEB Pank kuulus 21% hoiuste turust, Danske Bank A/S Eesti filiaalile 13% ning Nordea Bank AB Eesti filiaalile 9% turust.

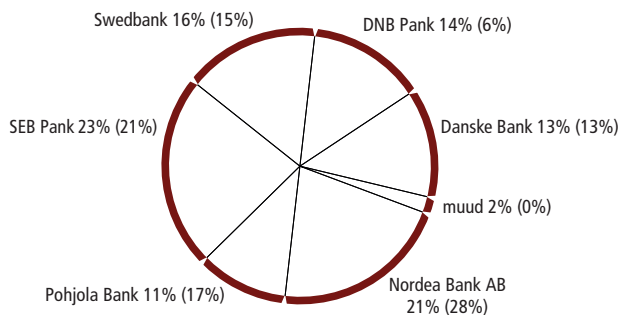
Valitsuse hoiuste turg jääb volatiliseks nii mahu kui ka turujaotuse poolest. Suurim osa valitsuse hoiustest oli hoiustatud AS'is SEB Pank (23%). Sellele järgnesid Nordea Bank AB Eesti filiaal (21%) ja Swedbank AS (16%). Märkimist väärib ka DnB Pank, kelle turuosa kasvas 6%-lt 14%-ni.

Finantseerimisastutuste hoiuste osas on märgatavalt suurenenud AS-is Swedbank deponeeritud summad, mistõttu tema turuosa kasvas 47%-lt 52%-ni. Talle järgnes Danske Bank A/S Eesti filiaal (20%) ning AS SEB Pank (13%).

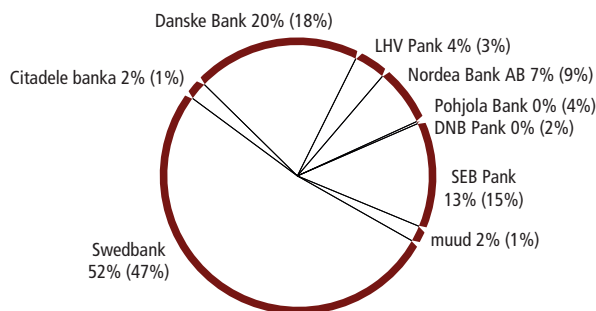
Turujaotus: hoiused seisuga 30.06.2015 (sulgudes 30.06.2014)

Turujaotus: valitsuse hoiused

Turujaotus: finantseerimisastutuste hoiused

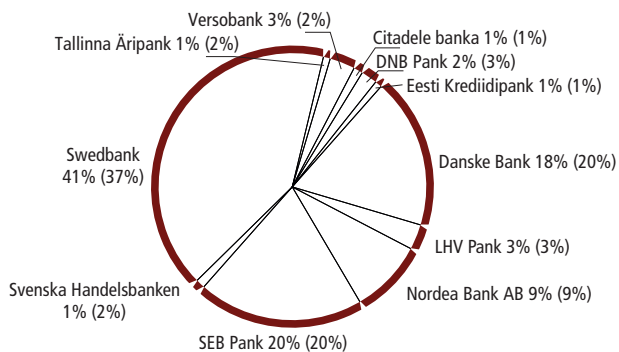

Äriühingute hoised kasvasid 2015. aasta I poolaastal enim Swedbank AS-is, mille tulemusena tema turuosa kasvas 37%-lt 41%-ni. Märgatavalt kasvasid hoised ka Danske Bank A/S Eesti filiaalis ja Versobank AS-is. Siiski võrreldes aastataguse perioodiga oli Danske Bank A/S Eesti filiaali turuosa väiksem eelmise aasta teisel poolel toimunud languse tõttu

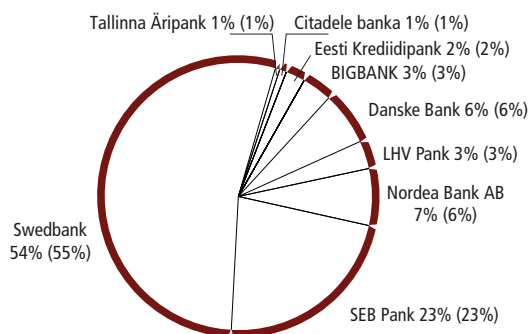
(2015.aasta I poolel 18%, 2014. aasta I poolel 20%). Versobank AS-i turuosa on samas kasvanud 2%-lt 3%-ni.

Eraisikute hoised kasvasid samuti enim Swedbank AS-is. Siiski tema turuosa vähenes 55%-lt 54%-ni. Nordea Bank AB Eesti filiaali turuosa kasvas aastaga 6%-lt 7%-ni.

Turujaotus: äriühingute hoised seisuga 30.06.2015 (sulgudes 30.06.2014)

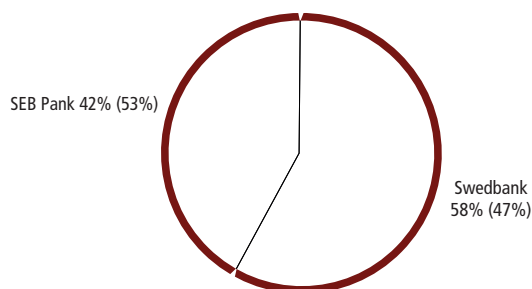

Turujaotus: eraisikute hoised

Investeeringishoised pakkusid 2015. aasta I poolaastal vaid kaks panka: AS SEB Pank ja Swedbank AS. Eraisikute poolt avatud investeeringishoiuste maht ulatus 2015. aasta juuni lõpu seisuga 92 miljoni euroni (aasta tagasi samuti 92 miljonit eurot). Suurim turuosa eraisikute lõikes kuulus siin Swedbank AS-ile (58%), kellele järgnes AS SEB Pank (42%).

Turujaotus: eraisikute investeeringishoised

c. Teenuse tarbijad

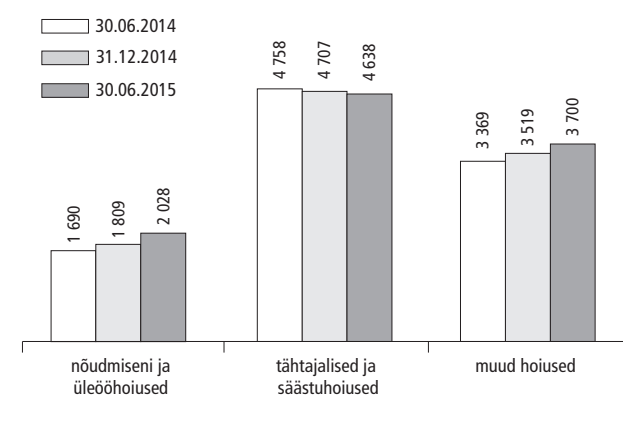
2015. aasta I poolaastal hoiuselepingute arv vähenes. Nõudmiseni ja üleõhoiuste arv vähenes poolaastaga 21 000 hoiuse võrra. Tähtjaliste ja säästuhoiuste arv vähenes 14 000 võrra ning muude hoiuste arv vähenes 3 000 võrra.

Kehtivate hoiuselepingute arv³³ seisuga 30. juuni 2015:

▪ nõudmiseni ja üleõhoiused kokku	2 281 tuhat lepingut
sealhulgas eraisikud	2 019 tuhat lepingut
▪ tähtjalised ja säästuhoiused kokku	451 tuhat lepingut
sealhulgas eraisikud	442 tuhat lepingut
▪ investeerimis- ja muud hoiused kokku	27 tuhat lepingut
sealhulgas eraisikud	26 tuhat lepingut

Eraisikute nõudmiseni ja üleõhoiuste keskmine suurus oli 2015. aasta juuni lõpu seisuga 2028 eurot (2014. aasta lõpus 1809 eurot), tähtjaliste ja säästuhoiuste suurus oli 4638 eurot (4707 eurot) ning investeerimis- ja muude hoiuste suurus oli 3700 eurot (3519 eurot).

Eraisikute hoiuse keskmine maht (EUR)

³³ Arvesse on võetud vaid hoiused rahaliste jääkidega. Erinevalt eelmistest finantsturu ülevaadetest on hoiuselepingute arvu alusena nii seisuga 31.12.2013 kui ka varasemate perioodide kohta kasutatud Eesti Panga Presidendi 25. mai 2012. a määrust nr 4 „Krediitiasutuse bilansi täiendava aruandluse kehtestamine“ lisa 2 „Ressursside jääkide aruanne“.